

Utorak, 31. oktobar 2005.
Svedok Vesna Bosanac
Svedok Binazija Kolesar
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 14.19 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Možemo li da uvedemo svedokinju molim vas? Dobar dan, doktorka Bosanac. Hteo bih da vas podsetim na informaciju koju ste pročitali na početku svedočenja, na vašu svečanu izjavu koja se još uvek primenjuje. I još želim da pokrenem nešto šta sam čuo od Jedinica za svedoke i žrtve (Victims and Witnesses Unit), a to je da je doktorka Bosanac pitala da li može da pogleda transkript postupka u petak, jer se boji da je možda pobrkala neke dokumente prilikom svedočenja. Hteo sam to da pomenem u sudnici pre nego što donesem odluku da bih video da li ima nekakvih zabrinutosti u vezi sa tim, ako nema mi ćemo to da obezbedimo. Verovatno neće biti pogodno da to učinimo pre nego što završite sa svedočenjem danas doktorko. Ako večeras pročitate taj deo svedočenja i ako se brinete da ste napravili grešku, možete da prenesete tu poruku Pretresnom veću, a mi ćemo vam omogućiti da vas sutra ponovo pozovemo da biste razjasnili šta ima da se razjasni. Da li je to zadovoljavajuće za vas?

SVEDOKINJA BOSANAC: Da.

SUDIJA PARKER: U redu, hvala. Gospodine Lukiću, vi ste bili počeli sa unakrsnim ispitivanjem.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT LUKIĆ

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Dobar dan, poštovani Sude. Dobar dan svim učesnicima u postupku. Dobar dan gospođo Bosanac. Ja ću danas da nastavim sa unakrsnim ispitivanjem. Ja bih molio sada da u odnosu na sledeću grupu pitanja koja ću vam postaviti da se skoncentrišete isključivo na broj ranjenih i bolesnih koji su zadnjih dana bili u bolnici i na stacionaru, molio bih vas da isključite medicinsko osoblje, civile, porodice ranjenih, porodice medicinskog osoblja. Vi ste meni rekli u

petak i takođe dok ste svedočili u glavnom ispitivanju da 18. novembra više nije bilo registrovano novih bolesnika i ranjenika u bolnici. Od 18, je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li to znači da ste posljednje registrovane ranjenike i bolesnike u bolnici imali 17. novembra ili 18. Da li se sećate možda?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ja se sjećam da od 18. novembra, pa nadalje u bolnicu više nije primljen niti jedan novi ranjenik.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ja pretpostavljam da ste te podatke dostavili u Zagrebu gospodinu Hebrangu vezano za dogovore oko evakuacije, je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Tih dana smo mogli razgovarati telefonom, ja sam rekla da za evakuaciju ima 400 ranjenika i bolesnika ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Polako, samo sam vas pitao da li ste dostavili podatke, pa ćemo sada... Možda za Pretresno veće samo da napravimo preciznost. Ko je bio gospodin Hebrang, na kojoj funkciji u tom trenutku?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ministar zdravstva Republike Hrvatske, ispred hrvatske Vlade zadužen za pregovore o evakuaciji.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: E sad bih vas molio da se setite, ovo šta ste počeli da mi pričate. Interesuje me da li se sećate, od broja bolesnih i ranjenih u bolnici tog dana, da kažemo 17, 18, 20, tih zadnjih dana, koliko je bilo predviđeno da idu ambulantnim kolima, da ih tretiramo kao nepokretne, a koliko je bilo pokretnih koji su mogli da im se organizuje autobuski prevoz? Da li se sećate brojeva?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Znači sjećam se da je u to vreme bilo oko 400 ranjenih i bolesnih ljudi, a od toga je negdje pola, oko 180 do 200 iziskivalo, iziskivalo je transport sanitetskim kolima. To su bili teže ranjeni i nepokretni ljudi.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: A da li su svi bolesnici ranjenici hteli da idu za Hrvatsku evakuaciju.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Mi smo isto prilikom popisa vodili računa, bilo ih je koji su, većina je htjela da ide u Hrvatsku, neki su htjeli da idu za Novi Sad i Beograd, neki da ostanu u Vukovaru.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li je vama poznato da je oko 110 bolesnika i ranjenika htelo da ide u Beograd i Novi Sad? Da li vam je poznat taj podatak?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Znam da su neki htjeli, ali broja se ne sjećam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da kažemo Pretresnom veću, Novi Sad gde se nalazi samo?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Novi Sad se najazi u Vojvodinu, u Jugoslaviji, sada Srbiji i Crnoj Gori.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Kada ste se čuli sa gospodinom Hebrangom vezano za taj broj i tehničkih uslova za evakuaciju pod tim podrazumevam ambulantna vozila, autobuse i tako dalje, da li vam je on rekao da će imati nekih problema da organizuje prevoz toliko lica?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Nije rekao da će imati problema, rekao je samo da prilikom evakuacije prvi deo puta će osigurati Međunarodni crveni križ (ICRC, International Committee of the Red Cross) i jugoslavenska vojska, a deo puta od Nuštra da pripremaju autobuse i sanitetska vozila za prihvatanje tih ranjenika.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Znači tu oko 18 u razgovoru sa Hebrangom vi ste rekli da otprilike 180 do 200 ranjenika mora da se transportuje da tako kažem posebnim sanitetskim vozilima, je li tako? Da. Ispravljam samo u transkriptu 6, red strane 4, da ispravljeno je, hvala. Vi ste ovde svedočili u četvrtak 27, kada ste rekli otprilike da je tako, oko 180 teških ranjenika, ukupno oko 400 trebalo da ide u evakuaciju. Je li tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Samo dva dana ranije pred istim Sudom vi ste rekli da treba da ide u evakuaciju oko 450 ljudi, 25. ste to rekli, na strani 15. Da li se sećate?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Sećam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Vi ste o tim brojevima takođe govorili u izjavi haškom Tužilaštvu, 1995. godine. Tada ste rekli da ste 17. novembra imali ukupno 250 ranjenika i više od 100 starih i bolesnih. Da li se toga sećate da ste rekli? 1995. godine. Verovatno ste čitali vašu izjavu, imali ste je kod sebe pre neki dan.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Jasam, čitala sam naravno, međutim ja sam tu izjavu dala 1995. godine i ne mogu tačno, ja znam da ih je bilo oko 400 do 450, bolesnih, ranjenih u bolnici, ali ne mogu tačno svaki broj sada da se sjećam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Sad ste u dva dana ipak napravili reziku od 50 lica, ali dobro to će Pretresno veće ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Nije dobro. Samo bih htela to da pojasnim do kraja.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Kažite.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Posljednjih dana svi ranjeni koji su dolazili, govorim sada o lakšim ranjenima koji su imali manje prostrelne rane ili izganuća, traume koje... bolnica je bila prepuna. Mi smo te ranjenike zbrinjavali, previjali i upućivali u obližnje skloništa. Rekla sam već da početkom novembra je bila blokirana veza na ulici Priljevo kojom smo transportirali ranjenike koji su mogli ići u sklonište "Borovo-komerca", a nakon toga smo ih transportirali u sklonište civilnog naselja Olajnica, zatim sklonište ispod škole "Ivo Lola Ribar", tako da je bilo dosta tih lakših takozvanih lakših ranjenika koji nisu bili evidentirani kao pacijenti bolnice, ali isto sam planirala da će oni ići u evakuaciju.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Oni nisu bili ni stacionirani u bolnici tih dana, je li tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato kada su bili pregovori u Zagrebu, kada su održani između gospodina Hebranga i Rašete? Da li vam je to rekao gospodin Hebrang?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Rekao mi je kad smo razgovarali telefonom gotovo svakodnevno da svaki dan se vode pregovori, celi taj tjedan. I prije toga su se vodili u vezi ranijih evakuacija. Sad su se tjedan dana koliko sam ja razumela vodili pregovori oko ove posljednje evakuacije.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: I kada su po vama okončani ti pregovori?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: U nedelju 17.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ja bih molio sada Sekretarijat (Registry) da svedoku pokaže dokument, to je MFI 40, ID, to je takozvani "Sporazum iz Zagreba". Ako može da se prikaže na ekranu. Vidite dokument. Ovo je na engleskom jeziku. Da li može BHS verzija ili da se da ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Mislím da imate verziju u papirima.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Evo, daću vam da ne tražite, imam je ispred sebe. Pogledajte paragraf 1, pa nam recite šta vidite, kad je vođen, kad su vođeni ti razgovori, kad je navodno potpisan Sporazum. Paragraf 1 ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da, vidim. Piše: "Sastali su se 18. novembra i postigli", i tako dalje, sledeći Sporazum. Međutim ja ne mogu o tome ništa reći s obzirom da nisam bila nazočna tom sastanku. Ja znam da sam u nedelju 17,

obaveštena da će biti evakuacija provedena 18. ujutro u 8.00. A kad je točno potpisan, datum i u koliko sati, to ne znam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Hoćete pogledati paragraf 4. Vi ste dali podatke gospodinu Hebrangu, je l' tako? To ste mi rekli malopre. Otkud ovde 40 teško ranjenih i 360 lako ranjenih?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: To stvarno ne znam. Ja sam dala podatke kao što sam rekla.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Dobro ..

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Piše "od 360 postradalih od kojih će otprilike za trećinu biti potrebna nosila". Očito ili u tipkanju ili u sporazumevanju došlo do nerazmjevanja.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Kažite mi da si se u bilo kojoj reči u ovom dokumentu koji je pred vama pominje reč civili. Da li vidite da se bilo kojom reči, da ovaj dokument ima reč civili ili medicinsko osoblje? Bilo gde u dokumentu?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Želite reći da ja sad pročitam cijeli ovaj dokument?

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ne morate, mislim ako možete da li ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Mislim, ja vam kažem šta ja znam da je bilo dogovoreno i koje sam ja dala podatke. A šta ovde piše ja mogu ako želite pročitati naglas. Mislite cijeli dokument ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Nema potrebe da čitate ceo dokument. Vi ste samo tvrdili u glavnom ispitivanju da je vama gospodin Hebrang rekao da će se prvo evakuisati bolesnici ranjeni, a sledećeg dana civili, tako ste nam ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Onda rekli uglavnom. Ali niste videli tada taj Sporazum u kome se ovo uopšte ne pominje. Dobro, idemo dalje. Ne moramo više ovaj dokument da gledamo. Ja bih sada molio da se malo osvrnemo na vaše apele. Molio bih da se svedoku predoči dokument, egzibit 22. Ja mislim, mi smo imali neki problem sa identifiacijom, vođenje pod brojem 21, ali ja mislim da je sad, to je njen apel od 3. novembra. Tako je. Vidite ovaj dokument na ekranu?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Vidim.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Njega ste analizirali. Vi ste nama ovde rekli da su svi podaci koje ste dali u ovim apelima tačni na osnovu egzaktnih podataka koje ste dobijali od vaših službi, je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Samo malo da ga nađem s obzirom da teško mogu čitati odavde.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: E sada je dobro, možete da pratite?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da, mogu.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Koliko ste tog dana konstatovali da imate ranjenih i bolesnih u bolnici. Šta piše?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Piše 350.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: I to je tačan podatak, je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Molio bih da se svedoku predoči sada dokument 23. Ako može da se malo uveća. Da li vidite koliko ste sledećeg dana imali pacijenata u bolnici?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Vidim, 270.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Možete li mi objasniti kako ste 70 odnosno 80 bolesnih i ranjenih za jedan dan otpustili?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Pa već sam vam ranije rekla da smo, što god smo mogli otpuštali u okolna skloništa. U to vrijeme je još sklonište "Borovo-komerc" bilo uređena rezervna bolnica plus sva ostala skloništa kojih je bilo u gradu preko 15, u Vukovaru i Borovo Naselju.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Molim sada da se svedoku pokaže dokument 34, molim. Ovo je vaša telefonska poruka kako ste opisali od 18. novembra u 8.50, je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Koliko ste tom prilikom imali pacijenata, šta piše?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ovih 600 pacijenata sam računala da još ima oko 200, to je bio moj zadnji podatak, u toj rezervnoj bolnici u "Borovo-komercu" i očekivala sam da će se i njih evakuirati kad i bolnicu.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ali ste izjavili da u bolnici ima 600 pacijenata, tako piše.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Pa kažem, mislila sam na 400 pacijenata iz bolnice i 200 iz "Borovo-komerca" koji je bio rezervna bolnica, rezervna stanica bolnice.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Sad bih molio dokument 37. Ako može da se uveća malo. Ovo je isti dan u 15.40, vaša poruka, znači posle nekoliko sati, koliko sada imate ranjenika. Možete li nam reći?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Napisala sam preko 500.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To može da bude i 1.000, je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Može, ali napisala sam preko 500, jer sam mislila na one sve koji su u bolnici i koji su okolici bolnice u tom času kad sam davala ovaj prosved.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li ste možda milili na pacijente koji se tih dana upisivali iako nisu bili pacijenti na liste kod doktora, pa se povećavao broj izuzetno brzo? Da nije bilo novih ranjenika.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne, nisam mislila na te pacijente nego sam mislila na pacijente koji su bili u okolnim skloništim oko bolnice.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Znači vi tvrdite da vi niste manipulisali brojevima ranjenih i bolesnih u bolnici u ovim vašim apelima?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne, nisam manipulirala.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Možemo li na trenutak da pređemo na privatnu sednicu?

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, na otvorenoj smo sednici.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li je doktor Njavro tog popodneva, 19. bio u bolnici?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li znate da je on dao izjavu haškom Tužilaštvu u isto vreme kad i vi otprilike?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne znam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Složit ćete se samnom da je on kao jedan od ljudi nadležan u tom Ratnom štabu bolnice vrlo dobro bio upoznat sa dešvanjima u bolnici, zar ne?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Pretpostavljam da je.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: On isto tvrdi takođe da je Šljivančanin došao zajedno sa Borsingerom u bolnicu.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Može biti da je on to vidjeo kad je došao naveče sa Borsingerom, a ja vam opet kažem, popodne sam ja izašla van ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To ste rekli već.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Izvan bolnice, a niti Marin Vidić, prvi put došao u krug bolnice. Oni su ga tek videli kada je doša u podrum ja pretpostavljam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: I vi tvrdite da je izvođenje civila bilo u popodnevnim satima?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Jeste. Još je bio dan kada sam se ja vratila iz Negoslavaca, možda oko 16.00, između 16.00 i 17.00.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Samo mi kratko odgovorajte molim vas. Ko je Željka Zgonjanin?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Željka Zgonjanin je gospođa koja je radila kao predstavnik Hrvatskog crvenog križa u gradu Vukovaru.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li je ona pravila neke spiskove za civile?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Kolesar Binazija je bila vaša glavna sestra?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se Kolesar Binazija kretala u bolnici tih dana ili sedela u kancelariji?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Kretala se u bolnici.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li vam je ona pričala šta je rekla Haškim tužiocima kad je davala izjavu?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Nije mi pričala.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ona tvrdi da su civili odvođeni uveče kada je pao mrak, da je ona to videla, da je prišla civilima i da je pitala: "Gde idete?", i da su civili njoj rekli da im je Željka Zgonjanin organizovala da se preabce u kamione. To je rekla vaša glavna sestra. Da li je ona imala razloga da laže haško Tužilaštvo?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne verujem da je imala razloga da laže ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Hvala ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ali vjerujem da nije bila obavještena.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Kolesar Binazija čak tvrdi da nije videla ni jednog vojnika JNA ili paravojnike kako ona kaže da u toj večeri izvode bilo kog civila iz bolnice. Vi ste već tada bili odvedeni u Negoslavce, je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Kolesar Binazija nije morala to da vidi, jer je ona bila u podrumu u bolnici. A ovo se dešavalo u dvorištu bolnice, jer su otvorena vrata koja su u to vrijeme bila zatvorena i civili sa kata i prizemlja su na suprotnu stranu bolnice bili izvođeni van.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: A kako je onda Kolesar Binazija, ako je bila u podrumu, mogla da priča s civilima u dvorištu? Kada ona to tvrdi.

TUŽILAC MOORE: Ulažem prigovor na ovo pitanje.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore?

TUŽILAC MOORE: Ja ulažem prigovor na ovakav način ispitivanja zato što uvaženi kolega Lukić od svedokinje traži da iznese mišljenje šta je svedokinja Kolesar videla ili šta nije mogla da vidi. Pravilan pristup u ovom slučaju bi bio da se pita šta je ova svedokinja videla, a svedokinja Kolesar treba pitati šta je ona videla ukoliko postoji razlika u nečemu, onda treba da skrene pažnju Pretresnom veću kada za to dođe vreme. Ali ne može sada da o tome da se govori ovoj svedokinji i da se traži da nagađa šta je neko drugi video ili šta nije.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, iako je pravično da svedok dobije priliku da iznese komentar o bilo kakvom drugom izveštaju o činjenicama koji je donet kod drugih poput potencijalne svedokinje Kolesar, u slučaju da postoji neko objašnjenje

koje se samo po sebi nameće gospođi Bosanac, ja se u tom delu zapravo sa vašom argumentacijom ne slažem. Ali takođe je tačno gospodine Lukiću da vi zapravo prelazite tu granicu i pokušavate od ove svedokinje da izvučete objašnjenje za te razlike, a ona jednostavno ne može da bude u situaciji da da ta objašnjenja i ako je to tako, to je sve šta ona može da kaće. Ona shvata jednu grupu činjenica. Šta neko drugi shvata i poznaje neku drugu grupu činjenica, ona o tome ne može da iznosi dalje komentare. Ali mislim da je adekvatno da vi njoj skrenete pažnju na značajne razlike kako ih vi vidite i da pitate vidi li ona, odnosno da li zna za nekvo objašnjenje. Hvala.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Zahvaljujem časni Sude, ja sam i postavio ovo pitanje u vezi njenog mišljenja da Kolesar Binazija nije mogla da vidi i to je opet njena lična opservacija za koji se Tužilaštvo protivi da mogu da sada ja postavim pitanje da li je svedok mogao da vidi. Ali u svakom slučaju, potpuno prihvatom vaše sugestije. Vi ste u svakom slučaju gospođu Bosanac upoznati s činjenicom da je gospođa Kolesar Binazija tog popodneva i te večeri, kao glavna sestra bila u zgradi bolnice i kretala se po zgradi bolnice. To vam je verovatno poznato?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Je.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: I vi i dalje posle svih ovih iskaza i stava koji sam predočio tvrdite da su civili odvođeni popodne i da je Šljivančanin došao popodne, a Bosinger tek predveče?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ja to tvrdim jer se ja sjećam, to sam ja doživela.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Hvala. Ja sam shvatio da je vas pogodila ta činjenica što se civili odvođe posle podne je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Pa zašto to niste rekli gospodinu Bosingeru kad ste s njim pričali uveče?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Zašto baš to nisam rekla? Rekla sam da ih čekamo već dva dana.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To smo čuli šta ste rekli, to ste odgovorili tužiocu. Ja vas pitam zašto ovo što vas je pogodilo niste rekli tužiocu. Nemojte da mi ponavljate šta ste rekli.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Pa kažem vam, ja sam tada bila skoncentrirana na evakuaciju bolnice i mislila sam da je to prioritarno.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Dobro, hvala. Da li se sećate da je gospodin Šljivačanin tada kad je bio u bolnici obišao tu prostoriju, tu zgradu u kojoj se nalazio Krizni štab bolnice, da je hteo da vidi taj prostor, da li vam je neko nešto rekao oko toga? I koliko se ta zgrada nalazi od same bolničke zgrade?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Krizni štab bolnice kao posebna prostorija ne postoji. Krizni štab bolnice je imao svoje sastanake.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Gde su održavani?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Osmog mjesecu u staroj upravi koja je bila potpuno razrušena, a sada je se sve odvijalo u podrumu bolnice u prostoriji gdje sam ja sjedila u kojoj je stalo nas troje ili četvero.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Znači nije nikakva zgrada u blizini same bolničke zrade bila u kojoj se nalazio Štab?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Hoćete mi reći, pre neki dan kada ste svedočili u glavnom ispitivanju, vi ste nam posvedočili da je samo deo lekarske dokumentacije, medicinske dokumentacije za ranjenike bila spremna za evakuaciju, a da je veliki deo dokumentacije ostao, čak ste to slikovito opisali kao da 1991. godine nije ni postojala, nije ni radila bolnica. Nema te dokumentacije je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Dobro. Kažite za koga ste vi uspeli da skupite dokumentaciju odnosno da pripremite dokumentaciju, za koje bolesnike, za koje niste?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Mi smo pripremili za evakuaciju sve bolesnike koji su bili ranjeni u bolnici, ali ta dokumentacija nije evakuirana s nama, odnosno ta je ostala sva u bolnici.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Zar nije svaki bolesnik kod sebe imao jednu kesicu sa dokumentacijom?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: A zašto ste rekli pre neki dan da ste dokumentaciju spremili samo za određeni broj pacijenata?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Za one koji su ranije bili ranjeni, ja sam rekla da smo celokupnu tu dokumentaciju, dvije kutije spremili poneti rendgenske slike za one koji više nisu bili u bolnici.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ali svaki bolesnik i ranjeni koji je trebalo da ide u evakuaciju je pri sebi imao, kako da kažem, svoju istoriju bolesti.
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Jeste.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Tako, sada smo to raščistili. Danas ste mi posvedočili i pitao sam vas ja i kolega Vasić da ste vi slali izveštaje o broju, verovatno podacima za ranjenike takoreći svakodnevno u Zagreb, to ste rekli još u petak.
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Šta su ti izveštaji sačinjavali, koji su bili podaci, da li su imali imena i prezimena?
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ime, prezime adresu, dijagnozu, pripasnost, da li je Zbor narodne garde, da li je MUP, da li je civil.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: I kad ste počeli, od kog dana ste počeli da šaljete te izveštaje?
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: 15. osmog.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Svakodnevno?
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Takođe ste nam posvedočili u petak da kada ste došli na slobodu, da tako kažem, kad ste došli u Zagreb da ste imali priliku da vidite neke od tih vaših izveštaja u Ministarstvu ili već gde. Da li ste videli neke od tih izveštaja i gde?
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Jesam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Iz kog perioda ste videli izveštaje?
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Iz avgusta, iz septembra, iz oktobra, do 6. novembra.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: A izveštaje ste vi slali posle 6. novembra?
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Jesmo, ukucavali smo u kompjuter i papirnato slali izveštaje, ali te nisam vidjela.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Jeste pitali gospodina Hebranga ili već tog koji je imao, zašto nema tih ostalih izveštaja posle 6. novembra?
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne, rekli su da je u to vreme pukla veza tako da nije moglo preko tog kompjutera njima stići, a papirnati izveštaji su isto tako,

koji su bili održani za Štab odbrane, za Ministarstvo unutrašnjih poslova, za Hrvatski crveni križ, ostali u bolnici. Ja ne znam, nisam nikog videla da je izneo te papirnate izveštaje, oni su svi ostali u bolnici. Prema tome, morali bi biti i u vašoj evidenciji.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: A kako su slani papirnati izveštaji? Jesu li faksom?
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Faksom.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Znači ne postoji ni jedan papirnati izveštaj u Ministarstvu zdravlja posle 6. novembra? A postoje apeli.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Postoje apeli, jer apeli, apeli su se čuvali, te žene koje su radile u Evropskoj misiji (ECMM, European Community Monitoring Mission) i koje su to meni naknadno u Zagrebu dale.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: A izveštaj posle 6. novembra, papirnati koji su slani faksom su uništeni, je li tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ja koliko znam, ono što ja o tome znam, ne mogu vam više ništa reći. Možda bi se još trebalo tražiti službeno od Suda, u nekoj od tih institucija, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova ili Hrvatskom crvenom križu.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Jeste li vi tražili ikada od Međunarodnog crvenog krsta listu koju ste da li Bosingeru da izvršite uvid u to. Jeste li ikad to tražili?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Tražili smo mi puno toga svih ovih godina, međutim jedino što smo mogli dobiti to je popis ljudi koji su evakuirani kroz ta dva dana. Prvog dana 20, 120 ranjenika i drugog dana još 54. Za 174 ranjenika popis imamo i imamo ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To sve znamo.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Pa ne znam da li znate. O tome do sada nije bilo govora.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da vas... Pitaće vas to tužilac da direktno razjasnimo. Ali interesuje me da li ste 18, 17, tih dana poslali papirnati izveštaj u Zagreb o broji i imenima ranjenika koji su u tom ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Rekla sam da ta tri dana nisam više mogla poslati ni faksom, ni kompjuterom, ni ikako. Jedino sam telefonom rekla broj ranjenika.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li ćete se vi složiti samnom ako tvrdim da ti izveštaji sa imenima ranjenih i bolesnih i ako postoje ne odgovaraju da se dostave, ne odgovaraju vašim vlastima da se dostave haškom Tužilaštvu, jer bi pokazali da na Ovčari nisu bili ranjeni i bolesni?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne, to apsolutno niste u pravu, jer ja upravo imam 97 identificiranih na Ovčari koji su bili ranjenici. Ja ih imam sad kod sebe ako vas interesira.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Samo mi kažite, vi ste ih identifikovali kao ranjene na osnovu zavoja bolničko osoblja ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne, na osnovu baze podataka koja je postojala u kompjuteru.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: U zagrebačkom Ministarstvu zdravlja. Je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Osim toga moram nešto reći da znate ako ne znate da je identifikaciju pogubljenih na Ovčari radilo američko sudsko veće veštaka i u obdukciji ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Doći će oni ovde da svedoče, ne treba ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: I u izveštaju o obdukciji su svi njihovi nalazi.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Doći će ovde eksperti ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Tako da uopšte nema dvojbe da su to bili ranjenici i bolesnici o kojima sad govorimo.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Sad ću vam postaviti samo par pitanja, samo trenutak. Oprostite. Samo mi odgovorite znači gde je bila ta baza podataka o bolesnicima. Da li je bila u vukovarskoj bolnici ili u Zagrebu i gde u Zagrebu?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: U vukovarskoj bolnici.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Hvala ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Mislite sada ili 1991. godine?

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: 1991. godine?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: 1991. godine bila je u kompjuteru u vukovarskoj bolnici i slana je u sanitetski stožer Ministarstva zdravstva koji je bio u Zagrebu.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Do 6. novembra?
SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Hvala. A taj kompjuter u bolnici gde se nalazio i ta dokumentacija iz koje su se unosili podaci?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: U Kriznom štabu i odnešen je u Beograd. Ja sam u štampi vidjela, u "Ilustrovanoj politici" kako neki od vojnika JNA gleda taj kompjuter, bila je slika u "Ilustrovanoj politici" u decembru 1991. godine.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Kažite mi gde je bilo sklonište Kriznog štaba u bolnici?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Nije postojalo sklonište Kriznog štaba, jer Krizni štab nije bio u skloništu. U skloništu su bili samo teški ranjenici bolesnici, deca i žene.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Par pitanja ću vam postaviti u vezi sa vašim razgovorom sa gospodinom Šljivančaninom u Negoslavicima te večeri, 19. uveče, da kažem o vašem ispitivanju. Koliko je po vama trajalo to ispitivanje? U Negoslavicima.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Oko pola sata do 40 minuta.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Koliko ljudi je bilo prisutno razgovoru?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Bio je neki, je ne znam kako se zove, ali sam ga ja zvala kapetan, jer sam čula da ga tako zovu u Mitrovici, major Šljivančanin i ja.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Vas troje, je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Vi sad treba dobro da razmislite, pokušajte da se setite, ako grešim ispravite me. Da li se sećate da je prilikom tog razgovora u Negoslavicima sve vreme bila uključena kamera i da je sve to snimljeno video i audio, da li se sećate?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Samo da budemo jasni, ne sećate se ili sigurni ste da nije bila kamera?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne sjećem se.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Recimo sigurna sam da su me kamerom snimali u vojarni, ali u Negoslavcima ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To ćemo posle.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: U Negoslavcima ne, mislim čak da nije bila.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate da ste tom prilikom majoru Šljivančaninu, tadašnjem majoru rekli da je zadnjih dana u bolnicu došao veliki broj Zengista i da ste se vi tome čak protivili? Da ulaze u bolnicu.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Rekla sam da je veliki broj civila došao u bolnicu i da sam se tome protivila.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Što ste se protivili da budu civili u bolnici?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Zato što je bolnica prepuna ranjenika, bolesnika, nema struje, nema vode. Oni su došli, dva dana su čučali da mi nismo imali ništa osim čaja djeci da skuhamo da piju.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To je bio razlog?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Sad mi kažite, 20. novembra ujutro kada ste dovedeni iz Negoslavaca u bolnicu da li se sećate, pre sastanka u gipsari, da li se sećate da ste u vašoj kancelariji bili sa Šljivančaninom i sa ja ću reći doktorom Ivezićem i još jednim pukovnikom vojnim, da su njih dvojica bili s vama sami na početku u kancelariji?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ne sećate se?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Bio je jedan određen oficir sa oružjem, sa puškom koji je bio unutra, stalno sjedio samnom i na sve telefone se javljao, nije meni dao da se javim.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To je posle, ali ujutro?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ujutro sam ja dovedena u 6.30 i sjedio je jedan stalno samnom.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Kažite mi ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Molim?

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate da vam je taj doktor, pokovnik sa VMA rekao da mora da se izvrši pregled svih ranjenika, vama lično, da treba da obavi pregled ranjenika? Da li se toga sećate?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne, ne sećam se. Sećam se samo da mi je Šljivančanin rekao da nisam ja više nadležna za bolnicu ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Polako, polako

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da pozovem sve osoblje u gipsaonicu, toga se sjećam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li grešim ako tvrdim da ste vi predložili sastanak u gipsaoni održi sa medicinskim osobljem i ovim doktorima koji su došli sa VMA oko pregleda ranjenika? Je l' grešim?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Major Šljivančanin je tražio da nađemo jednu veliku prostoriju, najveću gde se možemo sastati i onda sam ja rekla da je to najbolje gipsaona, jer je to jedina prazna prostorija u bolnici.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li je tada taj doktor koji je bio sa Šljivančaninom ili ti doktori, rekli ste da ih je bilo ko šest, sedam, tako ste rekli ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Tako sam ih ja videla tamo u gipsaoni kad su stajali.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je neko od njih rekao da se formiraju mešoviti timovi lekara koji treba da pregledaju ranjenike, da li znate nešto o tome?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne. Ja to nisam čula.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ali u gipsaonu je sa Šljivančaninom došlo šest, sedam lekara, pretpostavljam da je tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Je.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste nakon toga iz gipsaone odvedeni u pretpostavljam vašu kancelariju, u prostoriju tu.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate da ste tada imali razgovor sami vi i gospodin Šljivančanin?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne samo znam da je taj vojnik stalno bio samnom i da me je čuvao da ja se ne mogu javljati na telefon.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ne sećate se da ste pitali Šljivančanina šta će sada s vama biti?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne. U kom smislu?

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: De li možete da idete sa svojom porodicom u Zagreb.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne. Ja sam u to vreme mislila kad bude evakuirana bolnica da ću ja ostati i ići u "Borovo-komerc" i isto tako pomoći evakuaciju ranjenika i bolesnika iz "Borovo-komerca".

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se, da li se sećate da vas je Šljivančanin pitao za izvesnog oficira Tomić Rajka i da ste vi pred Šljivančaninom zvali nekog u Zagreb da se raspitate za tog Tomić Rajka, je l' se sećate toga?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne. Ja sam pročitala u Šljivančaninovoju knjizi, ali tog se ne sećam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je on pred vama, sa tog istog telefona zvao nekog da pita šta da radi s vama? Je l' se sećate toga?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ni toga se ne sećate? E sad ovo šta ste nam, ja bih voleo da čujem samo malo detalja, to je meni zaista interesantno, da mi opišete to o ispitivanju u kasarni 20. uveče, u podrumi kasarne ili već ne znam gde, samo malo. Ko vas je odveo, koliko ste tu bili, šta ste pričali i ko je bio tu?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: U kasarni sam bila cijeli taj dan sa Marinom Vidićem u jednoj sobi na katu i onda je isti taj koji nas je doveo došao negde oko 18.00, kasno popodne i rekao da se situacija promenila, da major ima nekih problema, da je evakuacija prošla i da mi moramo ostati tu spavati. I onda nas je odveo u neku drugu sobu koja je bila spavaona, jer je bilo puno kreveta u kojoj niko nije bio i tu smo mi sjedeli svako na jednom krevetu pod stražom. I negdje oko 22.00 je jedan vojnik ušao i rekao da idem s njim. I Marin se digao, međutim rekao je da on ostaje, a mene odveo dole. Sad ja ne znam je li to bio suteran ili što, prizemlje, uglavnom tamo je bilo nekoliko oficira u maskirnim uniformama, bila je jedna žena u maskirnoj uniformi i onda su me, tamo su bile kamere, i onda su me pitali da li pristajem da dam izjavu. Ja sam pitala kakvu izjavu, o situaciji mojoj u bolnici, ja sam rekao da nemam ništa protiv. Ja sam tamo njima dala neku izjavu, ja ne znam koliko je to trajalo, možda jedno 10 do 15 minuta, ta žena mi je govorila da, osetila sam neprijateljstvo, da su svi na mene ljuti, da je njen sin služio vojsku, da je bio u vojarni, da se na vojarnu pucalo,

sjećam se tako detalja tog razgovora i onda su mene odatle odveli van kasarne u "maricu" to je vozilo koje služi za zatvorenike ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To smo čuli. To smo čuli. Ja bih voleo da sada sa svedok pogledamo na kratko i proanaliziramo njenu izjavu koju je dala u zatvoru u Sremskoj Mitrovici, gospodin Borović je pre neki dan njoj predočio deo te izjave. Ja bih molio da se, u pitanju je znači dokument 3D000001, BHS verzija i 3D00-0126 engleska verzija. Oba su dokumenta skenirana i nalaze se u *E-court* sistemu, a ja sam ipak, da bismo ubrzali proceduru pripremio jedan *hard-copy* za gospođu Bosanac, mada bih voleo, mister *usher, please*. Da se ističe na ekranu, ali možda bi njoj bilo lakše da se koristi izjavom, ovo je izjava i engleska i BHS. Ja bih sada zamolio Sekretarijat da nam otvore stranu 3D0000110 BHS, odnosno 3D000181 engleska verzija. Gospođu Bosanac, ovo zeleno šta sam vam stavio sa strane, pa ako možete, to bi lakše bilo da ne tražite strane koje sam spremio. Okrenite tu stranu, tu prvu zelenu, gore piše 345, malim brojem, je l' tako? Zadnja tri broja.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Možete li polako da nam pročitate ovaj drugi pasus. Počinje rečima: "Pukovnik Branko ..."

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: "Pukovniku Branku koji je samnom vodio razgovor i analizu događaja zahvaljujem iskreno na ljudskom prsitupu i na ulivanju nade da u JNA postoje ljudi koji žele mir i humani suživot svih naroda na ovom prostoru. Imao je izuzetno korektan pristup prema meni kao čoveku i lječniku. Izjavu dala Bosanc Vesna, 7. jedanestog 1991. godine, Sremska Mitrovica."

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da objasnimo ili da razjasnimo. Pukovnik Branko, koliko ja shvatam je bio čovek koji vas je ispitivao u Mitrovici?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ja vidim da je ova izjava izuzetno obimna, koliko je trajalo dugo to ispitivanje u zatvoru? Po vama, je l' se sećate?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: To ispitivanje je trajalo kad sam ja došla u Mitrovicu, 21. jedanestog do ovo je očigledno krivo ovde datum 7. jedanaesti to nije tad bilo nego kad sam ja napuštala Mitrovicu, pa verovatno sam u brzini napisala krivo taj datum. To je trajalo ispitivanje do 11. novembra znači oko tri tjedna.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Sada bih molio Sekretarijat da preko *E-court* svima u sudnici pokaže stranicu 3D000136, to je na engleskom jeziku, BHS je 3D000021.

TUŽILAC MOORE: Da li bi moj učeni kolega mogao da kaže koji je broj strane prevoda na engleski? Nekada mi je lakše da na taj način pronađem tekst. Ako je moguće, hvala.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Engleska verzija, strana 11. Hoćete li sada ovo crveno, vratite malo, prethodni deo.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Prethodni deo?

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da, da, malo, uzmite to pa vidite to što je obeleženo crvenim ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: E, tu stranu, tri zadnja broja gore su 256, je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: E, hoćete li da pročitate polako drugi pasus?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ovo: "Prethodnih dana"?

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Tako je.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: "Prethodnih dana doktor Njavro Jure izvršio je vizitu i selektirao ranjenike za konvoj po svojim kriterijima među kojima je bilo najviše Garde i civila. Među njima je bio i vojnik JNA Živković Ivan koji se predao posle ranjavanja. Njega je obilazio Arbanas Ivica, jer mu je bio izvor podataka JNA." Taj pasus?

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Tako je. Gospođo Bosanac i kolega Vasić i ja vas pitamo za Živković Ivana, vi ste rekli da nikada niste čuli za njega. Sećate se?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ja se sjećam, ali vi morate shvatiti da sam ja ovu izjavu pisla prvih dana nakon pada Vukovara i da za ovih 14 godina nikad nisam razmišljala o tom Živković Ivanu.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ovde govorite pod zakletvom. Ono šta ne znate bolje kažite da ne znate nego da ne postoji.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Pa ja sam rekla, vi ste mene pital da li ja znam ko je Živković Ivan, ja sam rekla da ne znam ili tako nešto. Jer apsolutno kažem, ovo sam ja radila onda, a sada je prošlo 14 godina, ja stvarno se nisam, dok nisam ovo sada pročitala sjećala tog Živković Ivana.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Pa je l' se sad sećate?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Pa sad se sjećam kad tu piše, ja pretpostavljam da je to što tu piše točno, jer sam onda bila puna tih sličnih informacija. Ali ne mogu sada predstaviti ni ko je to, ni kako je izgledao.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Recite časnom Pretresnom veću koje bio Arbanas Ivan? Ivica Arbanas?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Arbanas Ivica je u to vreme rata, ja ne znam točno što je sve bila njegova funkcija u gradu, ali je često dolazio u bolnicu da obiđe neke ranjenike, jedino po tome znam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Je li radio nešto u policiji?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: On nije nikad bio iz policije kao recimo policajci koji su bili u uniformi policajaca, on je kao, imao maskirnu uniformu kao što su imali neki pripadnici Zbora narodne garde.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: I vama je tada bilo poznato da je taj Arbanas uzimao od ovog Ivana Živkovića, želeo da ga zadrži zbog nekih izvora podataka oko JNA?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ja sam tada to tako mislila, ali ne mogu reći da sam bila sigurna ili da sam to vidjela ili da je on to meni rekao.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Kad vas sad podsetim ono šta sam vas pitao u petak, da li će vam ovo malo osvežiti pamćenje. Da li se sećate da je taj vojnik Živković Ivan protiv svoje volje trebao sa se odvesti u Zagreb. Pretpostavljam da bi se ponovo ispitivao u vezi nekih informacija o JNA. Da li znate nešto o tome?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne. Ja stvarno nisam uopće uključena u pravljenje tog spiska. Samo što su neki civili dolazili i pitali je li oni mogu isto ići tim konvojem ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To ste rekli ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ali rečeno je da ne, da samo ranjenici mogu ići.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Okrenite samo sledeću stranicu molim vas. Engleski prevod, ista stranica samo ...

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću, mislim da ćemo sada da napravimo pauzu pre nego što pređete na sledeću stranu. Dakle, napravićemo pauzu do posle 15.00, do 16.00 i onda ćemo da nastavimo s radom.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Da, gospodine Lukiću.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Još smo malo na ovom dokumentu, ja mislim da smo sada na stranici, ja sam vas zamolio, koja ima zadnja tri broja gore gospođu Bosanac, 257. Je li tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Za moje kolege iz Tužilaštva radi se i dalje o strani 11 engleskog prevoda. Na sredini otprilike, pošto je taj prvi pasus dosta veliki, počinje rečenica: "Jedan od članova Evropske misije", možete li da vidite to? Samo polako pročitajte molim vas.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: "Jedan od članova Evropske misije kako je zapazio da u bolnici pred bolnicom ima puno hrvatskih vojnika, pa sam ja odgovorila da osim obezbeđenja nema nitko i znatiželjnika i članova obitelji i prijatelja ranjenika koji odlaze. Oko 12.00 ... "

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ne treba više, hvala. Da ne pravimo zabune, ovo se odnosi na deo izjave gospođe Bosanac koja govori o evakuaciji u oktobru mesecu kada su došli predstavnici, bar ja tako vidim po izjavi, tačno taj deo 18. oktobar 1991. godine. Pa da li se sećate tog dijaloga sa predstavnicima, vi ste rekli predstavnik Evropske posmatračke misije, ali verovatno se radilo o "Lekarima bez granica" (Medicines sans Frontieres). Pogledajte malo, da vas ne zbunjujem, ceo tekst.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da, pogledala sam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je neko od tih, iz da kažem nevladinih ili predstavnika tih stranih organizacija koji su bili pri tom konvoju, da je primetio da u bolnici i oko bolnice ima puno vojnika. Da li se sećate tog dijaloga?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne mogu se sada sjetiti detalja. Kad sam u to vreme napisala to verovatno je bilo o tome govora. Samo se sjećam da mi je tada Mladi Jastrebo rekao da kad dođu ti Evropski posmatrači da ih ja pokušam dovesti u općinu kod Marina Vidića. Međutim, ja sam ih to pitala, međutim oni su rekli da ne mogu nigde ići, da su tu po zadatku evakuacije i onda su Marin Vidić i Branko Borković došli u bolnicu nakon toga, na razgovor s njima. Ja nisam učestvovala u tom

razgovoru i ne znam šta su oni razgovarali, ali znam da osim osiguranja bolnice koje je bilo određeno, nije bilo nikakvih vojnika drugih u bolnici.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: A to svakako nije mnogo vojnika, je li tako? Po vama.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne. I ne znam na šta se taj razgovor točno odnosio, ne mogu se sjetiti.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: U svakom slučaju da zaključimo povodom ovih vaših ispitivanja u Sremskom Mitrovici i onoga šta sam vam predočio na početku da kažem vašeg stava prema pukovniku Branku, da li je ta izjava uzimana pod prinudom, da li je tu uneto nešto šta vi niste želeli da bude uneto, da li je tu uneto nešto netačno, da li se sećate?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Cijela ta situacija u zatvoru u Sremskoj Mitrovici je za mene bila veliki pritisak, prvo kako sam došla tamo, kako sam primljena, kako sam provela tu prvu noć u samici, u vrlo lošim i teškim uvjetima, to je za mene sve bio jako veliki psihički šok posle svega i pritisak i onda, nakon toga kad sam već došla u sobu sa ženama gde nisam bila sama svaki dan sam išla na to ispitivanje, u odnosu na cijelu situaciju taj pukovnik Branko se u tim razgovorima korektno prema meni odnosio. Ta izjava nije točno onako kako sam ja htjela da je dam, jer ja sam htjela stvarno da opišem situaciju kakva je bila u Vukovaru, međutim on je zahtijevao da ja to prema naputcima i pitanjima koja mi je davao. Govorio mi je da ne pišem o broju granata, o pucanju, o svemu što sam ja htjela napisati nego da to ostavim za kasnije, znači ta izjava je vođena od strane tog pukovnika Branka. Ja moram reći da sam doživjela svašta u tom zatvoru, ali to sad vjerovatno nije predmet vašeg pitanja. Kad sam trebala izaći odnosno kad su me premestili u Beograd to je došli iznenada. Zapovednik tog zatvora je jednaput došao ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Nije to moje bilo pitanje gospođo Bosanac. To možete, molim vas ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Samo malo. Vi ste me pitali pod kojim okolnostima sam ja to dala i da li je to točno, pa vam ja to moram onda reći. Znači točno je, pukovnik Branko je tražio, pitao me je da li ja mogu napisati jednom rečenicom kako se on odnosio. Ja sam to napisala u tom času onako kako sam se osjećala ushićena, jer odlazim van. Što se tiče ostalih činjenica, je ne mogu sada točno reći. Ja sam se trudila da pišem sve tačno što sam se sjećala. Jednu jedinu stvar koju sam napisala netočnu, a to se sjećam i dan danas to su bile okolnosti oko mog starijeg sina Damira, jer sam ja tamo rekla da je on već ranije otišao, u Vukovaru je bio ranjen, on je zaista bio ranjen, ali nije otišao ranije, ali je otišao tek 17. navečer. To je bila

jedina neistina koliko se sada ja sjećam, jer tad nisam uopće znala ni gdje mi je muž, ni šta je s njim, niti kakve će on imati posljedice od svega toga.

ADVOKAT LUKIĆ: Hvala. Časni Sude, hteo bih da uvedem ovaj dokument kao dokaz.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, da li imate prigovor?

TUŽILAC MOORE: Nemam.

SUDIJA PARKER: Imao sam utisak da ste hteli da ustanete. To će biti usvojeno kao dokaz, gospodine Lukuću.

sekretar: To će biti dokazni predmet 45.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ja još nemam puno pitanja, pre zadnjeg seta bih molio samo da mi odgovorite na par pitanja koje mi sada u pauzi, dao instrukcije moj klijent da razjasnimo. Pitao sam vas za to sklonište Kriznog štaba odnosno Kriznog štaba bolnice, pa ste mi dali odgovor. Moje pitanje je sledeće. Da li se u blizini bolnice nalazilo sklonište Kriznog štaba odbrane Vukovara, gospodina Mileta Dedakovića, njihovo sklonište?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: To sam već ranije rekla da se to sklonište nalazilo u dvorištu zgrade gde je bio Sekretar za narodnu odbranu, a to se nalazi otprilike oko kilometar od bolnice, tačno preko puta muzeja grofa Eltza.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Znači vi tvrdite da nikakvo sklonište Kriznog štaba gospodina Dedakovića Jastreba nije bilo u barakama na 50 metara od bolnice?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To tvrdite?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne. Niti je tamo bilo nikakvih baraka.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate, da li imate saznanja kad su vodnik Jović i ova dva vojnika odvedeni iz bolnice, kada su otišli iz bolnice?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne znam, znam samo da sam vidjela to popodne, 19. novembra iz svoje kancelarije tog vodnika Sašu da razgovara sa nekim vojnicima na vratima i onda sam ga zvala i pitala da se vrati u svoju sobu, da čeka evakuaciju Međunarodnog crvenog križa i on je rekao da će čekati. Međutim ja ga kasnije nisam vidjela, ne znam kad je otišao.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: A da li se slučajno sećate da li je gospodin Šljivačanin od vas tražio da vidi vodnika Jovića i vojnike u razgovoru s vama?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Nije tražio ili se ne sećete?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne sećam se da je tražio, a da je tražio ja bih onda poslala po njih isto kao što sam poslala po tu doktoricu koju je tražio.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: E to me baš interesuje. Kada je tražio od vas da stupite u kontakt sa gospođom Gordanom Mandić?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Navečer nakon razgovora sa Međunarodnim crvenim križem. To je možda bilo negde oko 20.00.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Uveče?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da. A prije nego što sam odvedena u Negoslavce. Ili oko 21.00, ne znam baš točno vrijeme.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Samo da ispravimo za transkript, ona se zove Gordana Antić, je l' tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: A hoćete mi reći ko je taj Ante Arić? Šta je on radio, otud on u toj vašoj kancelariji? I nakon toga odveden iz kasarne s vama sa doktorom Njavrom.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Nije on odveden iz kasarne. Ante Arić je bio medicinski tehničar koji je došao kao ispomoć zajedno sa liječnicima koji su došli koncem septembra 1991. godine. On je bio medicinski tehničar. A ja ne znam kad je on odveden iz bolnice i kuda. Zapravo čula sam kasnije u jednom razgovoru s njim da je on bio odveden u Negoslavce i da je čak tamo vidio neke ranjenike u podrumu neke privatne kuća, ali ja sam ga vidjela tek kad su mene vodili iz kasarne u taj policijski auto za prevoz zatvorenika. Unutar auta su već sjedeli doktor Njavro i taj Ante Arić.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: A kažite mi kada su vas u Negoslavcima posle tog razgovora sa Šljivačaninom odveli u tu školu gde je bila privremena bolnica gde ste proveli noć, da li su vas vezivali?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Molim?

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li ste vezani odvedeni na spavanje?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li vas je neko tada maltretirao?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se možda sećate da ste odvedeni u prisustvu pukovnika JNA koji je bio načelnik te bolnice? Da li vam nešto znači prezime Jovanović?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne sećam se, jer niko od njih nije govorio kako se zove niti se predstavio. Jedino se u to vreme predstavio pukovnik Mrkšić kad sam došla prvi put u Negoslavce, a niko od ovih drugih se nije predstavio kako se zove. Za Veselina Šljivančanina sam shvatila da je on tek u zatvoru kada sam u jednom časopisu vidjela sliku njegovu kako govori da je oslobodio Vukovar. Onda sam prepoznala da se on zove Veselin Šljivančanin.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Dobro. Ja ću vam za kraj postaviti još par pitanja samo. Vi ste svedočeci u glavnom ispitivanju rekli da u odnosu na dane evakuacije ste sve vreme čekali da dođu predstavnici Evropske posmatračke misije i da ste imali povernje da će oni kvalitetno i efikasno da sprovedu tu evakuaciju, je li tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Takođe ste rekli da ih tada niste videli. Videli ste ih tek u Mitovici, u zatvoru?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Vi ste i danas rekli i svih ovih dana da je u evakuaciju trebalo u odnosu na bolesnike i ranjenje trebalo da ide otprilike 400 do 450 što teže što lakše ranjenih, je li tako?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ako bih vam ja rekao da je tog dana evakuisano 82 težih ranjenika i 263 lakših ranjenika, hoćete li reći da grešim? Samo mi recite da ili ne.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da, grešite.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li grešim da je ostalo još 52 ranjenika koji su evakuisani sledećeg dana?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: 54.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Znači grešim. Da li grešim ako je 110 ranjenika odlučilo da ide u Srbiju?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: To ne znam.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ovo su podaci od Evropske posmatračke misije koja je bila prisutna evakuaciji 20. novembra. Da li vi verujete ...

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Problem je u tome što su ljudi odvezeni na Ovčaru prije Evropskih promatrača.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da vam postavim pitanje samo molim vas. Da li vi verujete da su ovi podaci tačni?

SUDIJA PARKER: Ne, gospodine Lukiću. To je bila primedba koju niste trebali da kažete. Vi ste rekli šta ste hteli da kažete u vezi sa brojkama, zar ne doktorka Bosanac?

SVEDOKINJA BOSANAC: Da.

SUDIJA PARKER: Hvala i hvala vama gospodine Lukiću, ja sam zapravo samo bio zabrinut da ćete vi prekinuti svjedokinja pre nago što završi.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Moje samo završno pitanje je da li ona veruje Evropskoj posmatračkoj misiji koju je toliko priželjkivala tih dana? Da li ne.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Vjerujem, ali kažem ponovo, Evropska posmatračka misija nije na vrijeme došla u Vukovarsku bolnicu i ona nema točne podatke.

ADVOKAT LUKIĆ: Hvala, časni Sude, ja sam završio sa unakrsnim ispitivanjem.

SUDIJA PARKER: Hvala vama, gospodine Lukiću. Doktorka, ja sam obavešten da vam zapravo više ne treba zapisnik od prošloga petka. Je li to tačno?

SVEDOKINJA BOSANAC: Ne treba obzirom da imam te transkripte, jer saznala sam u međuvremenu da su skinuti sa interneta.

SUDIJA PARKER: Vrlo dobro. To znači da ništa ne želite da pojasnite u vezi sa svojim iskazom od petka.

SVEDOKINJA BOSANAC: Ne.

SUDIJA PARKER: Hvala. U tom slučaju gospodine Moore možemo sada da damo reč vama.

DODATNO ISPITIVANJE : TUŽILAC MOORE

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala najlepše. Doktorka, ja imam samo nekoliko pitanja za vas, ali sada bih vam postavio prvo pitanje. Pitali su vas u vezi sa ovom izjavom koja je sastavljena i postavljeno je pitanje da li ste vi nju zapravo potpisali. Ja vas molim, budite ljubazni i pogledajte sledeći dokument, pa nam recite da li je to vaš potpis? Na svakoj strani. Molim vas, pomozite mi. Pretresno veće će se prisetiti da smo prošli kroz razne detalje zato što je bilo dosta raspravem zato što nije bilo potpisa koga nije bilo na samoj izjavi. Prva strana. Molim vas možete li da pogledate i sledeće?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da. Da. Da. Ovo je potpis Mire Medić.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Možete li molim vas samo da pokažete originalni dokument koji je desno od vas? Molim vas dajte doktorki taj dokument. Hvala. I jesu li to sve strane koje ste vi identifikovali doktorka?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala vam. Sada bih zamolio sudskog poslužitelja da nam pokaže englesku verziju dokumenta koji je tu, koja je na engleskom jeziku, pa ću da ga zamolim da otvori četvrtu stranu od ukupno 13 strana zato što su vam u vezi s tim postavljali pitanja. Dakle, pri dnu četvrte strane ...

SUDIJA PARKER: Možete li nam da kažete kojim se dokumentom bavimo gospodine Moore?

TUŽILAC MOORE: Časni Sude to je dokument na osnovu koga je ona unakrsno ispitivana kada je postavljeno pitanje da li je zapravo engleski original, a radilo se zapravo o tome da je rečeno da postoji nepodudarnost na četvrtoj strani od ukupno 13, kada se raspravljalo o tome da li se radilo o izrazu "do novembra 1991. godine" ili "u novembru 1991. godine", ako se dobro sećam.

SUDIJA PARKER: Da li je taj dokument označen za identifikaciju?

TUŽILAC MOORE: Unakrsno je ispitivano u vezi sa tim dokumentom i o toj se temi razgovaralo zato što je postojala nepodudarnost između prevoda na hrvatski i prevoda

na srpski ako to mogu tako jednostavno da kažem. Može biti da je dokument označen za identifikaciju, ali sam siguran da su u vezi sa tim postavljena pitanja.

SUDIJA PARKER: Nema nikakvog spora u vezi sa tim, mi samo nastojimo da utvrdimo o kojem se dokumentu radi. Ako je on označen onda možete da nam kažete koji je njegov broj.

TUŽILAC MOORE: Koliko se ja sećam on nije označen kao dokazni predmet, odnosno nije označen nego je zapravo pitanje bilo dvojako. Da li je dokument potpisan ...

SUDIJA PARKER: To nam je jasno. Samo hoćemo da znamo da li je to dokument koji je ušao u sistem za identifikaciju.

TUŽILAC MOORE: Ne, koliko ja znam.

SUDIJA PARKER: U redu, hvala. Dakle, radi se o novom dokumentu.

TUŽILAC MOORE: Da, to je dokument na osnovu koga je vođeno unakrsno ispitivanje. Hvala. Molim vas pogledajte sada onu stranu na kojoj je doktorica Bosanac bila unakrsno ispitivana, odnosno u vezi s kojom je unakrsno ispitivana. To je bila četvrta strana od 13. Možemo li da se poslužimo ovim divnim tehnološkim sredstvima da se označi drugi pasus toga teksta izvornog dokumenta na engleskom, molim vas? A da li je tačno da na engleskom jeziku taj pasus počinje rečima "*by novembar 1991*"? Naime radilo se više o pojašnjenju, to je naime pitanje koje je ostalo otvoreno. Naime bio je upućen zahtev da se predoči izvorni dokument kojeg smo mi sada dobili. Ja sam naravno potpuno u vašim rukama časni Sude, ja ne vidim razloga zašto taj dokument ne bi bio usvojen kao dokazni predmet, ali svakako će o ovom pitanju još da se raspravlja nešto kasnije, pa bih ja zamolio da ovaj dokument bude usvojen za pojašnjenje. Ja naravno stojim na raspolaganju vama i uvažanim kolegama u vezi s tim.

SUDIJA PARKER: Možete li da nam kažete koji je to dokument i njegov datum gospodine Moore?

TUŽILAC MOORE: Da, to je izjava doktorke Vesne Bosanac koje je data 19. i 20. juna 1995. godine i 21. i 23. jula 1995. godine.

SUDIJA PARKER: Kome je data izjava?

TUŽILAC MOORE: Molim?

SUDIJA PARKER: Kome je data izjava?

TUŽILAC MOORE: Ova izjava je sačinjena uz pomoć dvoje prevodioca. Jedna je gospođa po imenu Ivanka Aničić, koja je po svemu sudeći prevodila pitanje sa engleskog na hrvatski i odgovore na hrvatskom jeziku na engleski. To je bilo 19. i 20. juna 1995. godine i Mira Medić koja je pročitala engleski prevod na hrvatskom svedikinji 21. i 23. jula. Potvrda prevodioca, ako su moje brojke tačne su na ERN broju 00327823.

SUDIJA PARKER: Ja pokušavam da saznam za zapisnik kome je data ta izjava. Da li je to razgovor koji je obavilo Tužilaštvo?

TUŽILAC MOORE: To je izjava pripremljena za Tužilaštvo Međunarodnog suda. I kao što sam rekao ...

SUDIJA PARKER: Mislim da je gospodin Borović vodio unakrsno ispitivanje s tim u vezi.

TUŽILAC MOORE: Da, a on se konkretno bavio izrazom "*by novembar*" i njegovim značenjem, dakle da li se radilo "*u novembru*" ili "*do novembra*" i konkretno se dakle radilo o tome. Ja ne bih hteo da to bude dokazni predmet osim ako ne postoji neko otvoreno pitanje s tim u vezi.

SUDIJA PARKER: Ja ću onda da predložim da taj dokument bude označen za identifikaciju.

TUŽILAC MOORE: Hvala.

sekretar: Ovo će biti dokument broj 46.

TUŽILAC MOORE: Tužilaštvo bi želelo bar kad ja o tome mislim, htelo bi da zadrži original ukoliko nema nikavog prigovora na to, a fotokopiju sa potpisima možemo da damo na raspolaganje Sudu. Ukoliko Pretresno veće želi original naravno, moramo da mu ga damo.

SUDIJA PARKER: Pa ja predlažem sledeće. Kada ste već dopustili članovima tima Odbrane da vide taj original, ukoliko nema nikakvog konkretnog prigovora, onda fotkopija može da postane dokazni predmet.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala vam. I dok se to ne uradi ja bih mogao da nastavim sa dodatnim ispitivanjem ukoliko mi to dopuštate časni Sude. Doktorka, postavljali su vam pitanja o vašem učestvovanju u radu vukovarske bolnice kao doktora. U čitavom ovom razdoblju od, dakle u septembru, oktobru i novembru mesecu, da li ste vi izveli i jednu operaciju na bilo kojem pacijentu?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Kako bi sve bilo potpuno, vratimo se još na juli i avgust mesec. Da li ste vi nekad izvršili operacije na bilo kom pacijentu tokom tih meseci?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala. Sada bismo razgovarali o vojnicima JNA koji su bili u izdvojenoj prostoriji. Vi se sećate pitanja Odbrane s tim u vezi. Zašto su vojnici JNA držani u izdvojenoj prostoriji u bolnici?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Zato jer su u to vrijeme kad su oni došli kao ranjenici u bolnicu, mi smo već imali prepunu bolnicu i ranjenika i bolesnika i civila i doktor Njavro i ja smo držali da je to dobro da oni budu izdvojeni da doktor Njavro može ići njih vizitirati, da su dostupni i da ne bi imali nikavih problema da bi im neko možda od drugih ranjenika nešto dobacio ili ih smetao i provocirao.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala. A sada bih hteo s vama da razgovaram o stepenu nege koja je ukazivana pacijentima. Naime izneta je sugestija da je zapravo nacionalna pripadnost određivala nivo nege ili nedostatak nege koju je neko dobio. Naime rečeno je da vojnici koji nisu bili iste nacionalne pripadnosti dobijali slabiju negu. Da li je to tačno ili ne?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: To nije tačno. Ja sam ta pitanja shvatila kao provokaciju, to nije tačno.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Recite kojim ste se načelima vodili vi kao doktorka u vukovarskoj bolnici u septembru, oktobru i novembru kada se govori o lečenju pacijenata?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Svim principima struke i etike. To je isključivo bio jedini princip, pomoći svakome ko je ranjen i bolestan najbolje što se moglo u datim uvjetima.

TUŽILAC MOORE: Hvala vam. Ja bih sada hteo da vam pokažem jedan dokazni predmet Odbrane, mislim da se radi o dokaznom predmetu 43. To je po svemu sudeći odluka, odnosno rešenje Vojnog suda u Beogradu. Molim vas pokažite svedokinji ovaj dokument.

SUDIJA PARKER: To nije dokazni predmet gospodine Moore nego je označen za identifikaciju i to pod brojem 43.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala vam. Doktorka, da li vi sada imate ovu malu plavu fasciklu?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Nemam plavu fasciklu.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Nadam se da je vaša iste boje kao i moja. Molim vas pogledajte zadnji tabulator koji je zelene boje.

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: I ako pogledate prvi dokument iz tog tabulatora, u gornjem desnom uglu izgleda da imamo stranu 270, zatim 271, 272. Ja ne mogu da kažem na koju se stranu tačno pozivam u prevodu, ali vama ja bilo postavljeno pitanje o jednom incidentu koji se dogodio tokom prve polovine novembra 1991. godine kada je ranjeni vojnik Boban Gačić... U vezi s tim vojnikom. Da li ste to pronašli možda?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Polako, ja ne znam gdje je to. Da, našla sam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Mislim da je to pri vrhu stranice 271. Je li tako? Hvala. Dakle, vidite šta je tu navedeno. Da je on doveden u bolnicu, da je bio operisan, nećemo da ulazimo u pojedinosti, a li recite da li se vi sećate da je ta osoba dovedena u bolnicu?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Sjećam se.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Sećate li se tačno kakve su bile njegove rane?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: To se ne mogu tačno sjetiti, samo sam to slušala od mojih kolega, da je bio ranjen i da su prilikom previjanja primjetili da se izgleda radi o početku gasne gangrene.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Dakle, to je bilo u prvoj polovini novembra. Ja neću sada da se bavim telefaksima koji su slati, to jest koje ste vi poslali. Jeste li vi bili

u stanju, odnosno jeste li tada imali lekova na raspolaganju da biste lečili gasnu gangrenu?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Mi smo u to vrijeme imali kristalnog penicilina koji smo davali u velikim dozama i odgovorno tvrdim da su sigurno sve lekove koje smo imali i sve mere koje su bile nužne da se spasi život tome vojniku, učinjene. Ja se sjećam čak kod mojih kolega da su pričali kako je to krasan momak i kako su se čak zbližili s njim i da mu je bilo žao uopće što je došao ovamo u rat. Kad je umro svima je bilo jako žao, to se sjećam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala vam najlepše. Drugi vojnik koji se tu spominje vezan je za datum 13. novembar, to je sledeći pasus, to je vojnik po imenu Ivica Nestorović. Vidite li to?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala. Tu se opet tvrdi da ste vi bili obavešteni o tom mladiću i da ste mu vi onemogućili pristup u bolnicu. Sećate li se okolnosti s tim u vezi?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: To sigurno nije tačno, jer ja u to vrijeme nisam imala ni telefonske, ni nikakve veze sa "Borovo-komercom". Ja sam kasnije čula, nakon što sam izašla iz zatvora u Zagreb za tog pacijenta da je doveden teško ranjen i da ga oni tamo nisu mogli, napraviti operaciju nego da su mu dali ono najnužnije što su mogli i da je umro. To se sjećam pogotovo zato jer me stalno pukovnik Branko isto ispitivao u vezi tih vojnika i stalno je spominjao tog Nestorović Ivicu, a ja se nisam njega nikako mogla sjetiti. A posle kad sam došla u Zagreb onda sam čula da je taj bio dovežen u "Komer", jer je tamo bilo doktora i sestara i bila je rezervna bolnica, ali nikada nije dovežen u bolnicu, niti sam ja uopće bila šta o njemu obaveštena. Isto tako, moram sad dodati ako govorimo o tome, u tom ispitivanju unakrsnom, ovaj gospodin odvjetnik me je pitao da li ja znam ko je doktor Kovačić. Ja sam rekla da da, ali sam kasnije pričitala tu u ovom spisu zapravo da se to vjerojatno ne odnosi na tog doktora Kovačića koga ja znam nego na neku drugu osobu, jer se spominje izjava doktora Kuzmanovića da je u toj situaciji bila obaveštena doktorica Bosanac i doktor Kovačić. Taj doktor Kovačić nije bio ni u "Komeru" niti je bio u bolnici tako da ja ne mislim da se to odnosi na tog doktora, ali ne znam, o tome ne mogu ništa reći. Samo znam da ja nisam bila obaveštena.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Hvala. I na kraju, moje zadnje pitanje. Uvaženi kolega Lukić vam je postavljao pitanja u vezi sa nekoliko popisa i u vezi s ciframa, a vi ste odgovorili da ste napravili spisak od 97 ljudi koji su bili zavedeni kao ranjeni, a koji

su kasnije ubijeni na Ovčari. Imate li vi još uvek taj spisak, odnosno da li ga imate sada sa sobom?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Imam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Imate li ga ovde u sudnici?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Imam.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Pre nego što se pozabavimo time, kada je sastavljen taj spisak?

SVEDOKINJA BOSANAC – ODGOVOR: Ja sam dobila od Ministarstva obitelji branitelja međugeneracijske solidarnosti, to jest ja sam zatražila od Uprave za zatočene i nestale, pukovnika Ivana Grujića dana 20. oktobra 2005. godine kada ste vi bili u poseti Vukovaru da mi da točan zadnji spisak identificiranih osoba koje su nađene u masovnoj grobnici na Ovčari. Obzirom da sam vidjela da vi imate popis koji se zove "Popis nestalih", a ja znam da je svakoga mjeseca sve više identificiranih, jer identifikacija traje. I to sam zatražila od njih i dobila sam službeni dopis koji ja predlažem da ostavim ovde u Sudu gde u privitku točno imenom i prezimenom stoji 192 osobe koje su identifikovane kao ubijene na Ovčari. Tad sam ja iz naše baze podataka o kojoj smo već razgovarali, u kompjuteru tražila te iste osobe i uspjeli smo identifikirati spisak sa imenima i prezimenima 97 osoba. To je popis o kome smo razgovorali i o kome sam ja, koji sam ja donela sa sobom na svedočenje.

TUŽILAC MOORE – PITANJE: Da li biste bili ljubazni da to predate poslužitelju ako mogu na trenutak da pogledam sa dozvolom Pretresnog veća. Časni Sude, ovo je dokument koji kolege iz tima Odbrane očigledno nisu videle, a ja smatram da bi to bilo prikladno ako bi oni sada videli taj dokument, jer ćemo mi da tražimo da se dokument uvede kao dokaz. Međutim s obzirom da smo ga tek nedavno dobili dokument nije na engleskom, nije preveden i sadrži određene šeme, grafikone i druge materijale. Sa svoje strane ja bih predložio da to vidi Odbrana, a ako će biti argumentacije oko toga ili ako treba da se donese odluku, mislim da bi bilo bolje da se to učini sada i kako sada stvari stoje ja ću da zatražim da se ovaj dokument uvede kao dokazni predmet, jer se tiče relevantnih pitanja u ovom procesu.

SUDIJA PARKER: Međutim pre nego što izgubimo deo ekrana pri vrhu treba ispraviti 49, red 28 jer je naveden datum 20. decembar 2005. godine, a to je sigurno pogrešno.

TUŽILAC MOORE: Kažu mi da je to 20. oktobar.

SUDIJA PARKER: 2005. godine?

TUŽILAC MOORE: 2005. godine. A ukoliko postoji greška, ja sam je napravio.

SUDIJA PARKER: Ne brine me ko je napravio grešku već da je ispravimo. Ja predlažem da se dokument ponovo označi radi identifikacije, a vi ćete da zatražite naknadno usvajanje na osnovu svedočenja ove svedokinje.

TUŽILAC MOORE: Tačno.

SUDIJA PARKER: A sada bi trebalo da omogućim da i Odbrana dobije taj dokument, da se on prevede.

TUŽILAC MOORE: Da.

SUDIJA PARKER: I u tom trenutku vi ćete moći da zatražite usvajanje tog dokumenta ako nema prigovora, a ako ima prigovora u tom slučaju ćemo da ih saslušamo i da donesemo odluku.

TUŽILAC MOORE: Tačno, a sećate se možda časni Sude da sam ja na samom početku pomenuo da postoji dokumentacija koju je Tužilaštvo dobilo tek prošle nedelje. Dakle, prethodne nedelje i to su dokumenti koji su na prevođenju. Bilo je određenih poteškoća u pogledu obelodanjivanja nekih imena osoba koje su još uvek žive, međutim za koje je hrvatska strana proglasila da su oni na neki način imali vojno učešće i ja mislim da se to na neki način preklapa sa ovim dokumentom tako da bih možda zatražio i dodatnu dokumentaciju uz ovaj dokument. Međutim, u svakom slučaju sada ću da omogućim Odbrani da vidi ovaj dokument i slažem se da on najpre bude označen za identifikaciju.

SUDIJA PARKER: Mislim da može da se preda Odbrani, ali ne vidim zašto bismo to sada da uradimo.

TUŽILAC MOORE: Možda nema potrebe da se stvari odlažu. To je poslednje pitanje koje sam postavio u dodatnom ispitivanju, međutim mislim da bi bilo dobro da ukoliko žele nešto da pokrenu da se to učini sada dok je još uvek doktorica Bosanac u sudnici.

SUDIJA PARKER: Da, dajte im sada dokument, predočite sada dokument Odbrani i dajte im mogućnost da ga proče neko vreme i zato sam sada mislio da prvo treba da se označi tako da ne moramo da čekamo prevod, a zatim možemo da se pozabavimo

pitanjem prihvatljivosti. Vidim da niko ne pokazuje protivljenje sa ovim. Gospodine Lukić?

ADVOKAT LUKIĆ: Samo jednu stvar bih hteo da kažem za koju mislim da zabrinjava sva tri tima Odbrane. To je, da tako kažem, taktički pristup gospodina Moorea u vezi prezentacije ovog dokumenta. Ako je on nama pre početka glavnog ispitivanja rekao da postoji dokument koji će nam dostaviti da se upoznamo s njim kasnije koja verovatno njemu odgovara i ako smo mi završili naše unakrsno ispitivanje u kome smo pokretali ovu temu, mi nemamo ništa protiv da se taj dokument za sada samo uvede kao identifikacioni dokument, ali imamo protiv toga da nam se ne omogući da unakrsno ispitujemo ovog svedoka u vezi podataka iz tog dokumenta. Ne verujem da bismo to mogli da uradimo sada u jednom kratkom periodu dok se ne upoznamo potpuno sa tim dokumentom. Vidim da ima jako veliki broj stranica i mi bismo onda zatražili kad se upoznamo s dokumentom da zauzmemo svoj stav i da obavestimo Pretresno veće da li bismo u vezi toga tražili da gospođa Bosanac ponovo dođe da se unakrsno ispituje samo na tu okolnost. Jednostavno ne možemo da shvatimo da sada, na kraju unakrsnog ispitivanja se daje dokument, a mogli smo se upoznati s njim tokom ove dve nedelje. Sad kad smo završili sa unakrsnim ispitivanjem u vezi očigledne teme koje su bile predmet unakrsnog ispitivanja. Zato bismo predložili da nam se dostavi taj dokument da se upoznamo s njim u doglednom vremenu i onda da se izjasnimo da li bismo u vezi toga želeli da nam se izjašnjava gospođa Bosanac ili eventualno gospodin Grujić ili već neko drugi ko je podoban da nam o tome svedoči u unakrsnom ispitivanju.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Lukiću. Gospodine Boroviću.

AVOKAT BOROVIĆ: Časni Sude, ja ću veoma kratko da iznesem primedbu. Ovaj dokument je bio u saznanju Tužilaštva već nekoliko dana. Čini mi se da je Pretresno veće bilo veoma decidirano u nalogu da treba da poštujemo rok od 48 sati, a čini mi se da je taj rok mogao važiti i za ovaj dokument. S druge strane tačno je ovo šta kaže gospodin Lukić. Pored toga što nemamo englesku verziju koja je jedina zvanična po uputu ovoga Suda i kako sam ja uspeo saznati, mi stvarno smo prikraćeni za unakrsno ispitivanje o jednom veoma važnom dokumentu. Što smatram da u svakom slučaju može da se evidentira samo, a nikako da se predloži kao dokument koji treba uvesti kao dokaz. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Slažem se gospodine Boroviću. Gospodine Vasiću, mogu li da kažem nešto pre nego što uzmete reč, da ako nisam pogrešno shvatio nešto, postoje dva dokumenta, a ne samo jedan. Jedan je pomenut, gospodin Moore ga je pomenuo pre

nego što je počeo sa glavnim ispitivanjem svedokinje. To je bio dokument za koji on kaže da je dobio taj dokument, da je prevođenje u toku i da čim prevod bude gotov on će biti stavljen stranama na raspolaganje, a drugi dokument je dokument koji je doktorka Bosanac upravo sada predala u ovoj sudnici gospodinu Mooreu. Traži se usvajanje tog dokumenta i traži se mogućnost unakrsnog ispitivanja. S obzirom da je gospodin Moore saznao za postojanje tog dokumenta tokom unakrsnog ispitivanja gospodina Lukića na osnovu činjenice da su informacije da svedokinja ima taj dokument sa 97 imena postale poznate prilikom pitanja gospodina Lukića. Dakle, to je drugi dokument za koji ni vi kao Odbrana, ni gospodin Moore kao tužilac niste znali pre nego što je on predodčen. Da li sam u pravu gospodine Moore?

TUŽILAC MOORE: Jeste.

SUDIJA PARKER: Hvala. Dakle, imajte to na umu. Što se tiče prvog dokumenta gospodin Moore je naznačio da kada taj dokument bude preveden on će biti stavljen na raspolaganje i ako treba da se sprovede unakrsno ispitivanje tim povodom u tom slučaju, naravno. Što se ovog novog dokumenta tiče on za sada želi da on bude uveden, a Pretresno veće je navelo da treba da mu se da samo oznaku radi identifikacije i da bi Odbrana mogla da pogleda dokument i ako ima nekih poteškoća, u tom slučaju ćemo saslušati argumente. Ne znam da li sam vam pomogao ovim gospodine Vasiću, ali mislio sam da je korisno da ovo kažem pre nego što vi izložite vaš stav.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala, časni Sude, situacija koju ste izneli meni je potpuno jasna. Međutim ja se pridružujem rečima mojih uvažениh kolega iz Odbrane i želim samo da skrenem pažnju Pretresnom veću na jednu činjenicu da je moj uvažени kolega tužilac na početku svog glavnog ispitivanja rekao da ima dokumentaciju koja je u vezi sa bazom podataka vezanom za izveštaje koje je Medicinski centar u Vukovaru slao o bolesnima i ranjenima. Čini mi se da je ovaj dokument koji je sada moj uvažени kolega dobio od gospođe Vesne Bosanac zapravo korespondira sa tim, sa tom istom bazom podataka i da je on zapravo deo te dokumentacije koju je moj uvažени kolega tužilac pominjao. U svakom slučaju možda bi moj kolega mogao da nam pomogne u smislu kada je video ovaj dokument, da li ga je eventualno video u pripremnom razgovoru sa svedokom ili ga je video tek danas. No, ako se ja dobro sećam, pre glavnog ispitivanja moj uvažени kolega iz Tužilaštva nam je rekao da će glavno ispitivanje vezano za predmet novotkrivenih dokumenata odložiti za jedan drugi period u ovom postupku kad bude dobio prevode i kada bude mogao da pripremi takvo ispitivanje. Čini mi se de i ovaj dokument koji smo videli danas ovde u sudnici dolazi iz istog tog korpusa dokumenata i zapravo potpada pod iste teme o kojima je moj uvažени kolega tražio da vodi posebno glavno ispitivanje negde kasnije u toku ovog procesa. S tim u vezi, mislim da su

osnovne primedbe koje je izneo moj uvaženi kolega Lukić na taktički pristup Tužilaštva povodom ovog dokumenta i na pravičnost da se Odbrani dozvoli mogućnost da unakrsno ispita svedoka povodom ovog dokumenta ako to bude bilo potrebno. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Vasiću. Gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE: Najlepše hvala na komplimentima o mom taktičkom pristupu. Ja bih hteo da se pozabavim ovim pitanjem sada. Ovaj dokument je direktna posledica unakrsnog ispitivanja gospodina Lukića. Ja nisam znao za ovaj dokument i kada je gospodin Lukić postavio pitanje o tom dokumentu, on nije tražio da ga vidi. Zato sam postavio ovo pitanje u dodatnim pitanjima. I na samom početku suđenja rekao sam da je doktorka Bosanac donela sa sobom dokumentaciju, dokumente koji treba da se prevedu za sve. I Tužilaštvo i Odbrana su se složili da treba stvari da se odlože do kraja prevođenja i do trenutka koji je povoljan za sve strane. Ja ne znam šta piše u ovom dokumentu. Delimično taj dokument je na BHS-u, jedan deo dokumenta se tiče imena i pretpostavljam dijagnoza i pretpostavljam da je to jedna kompilacija. Međutim, to je moja pretpostavka, dakle da je to kompilacija dokumenata koji su dobijeni ili informacija koje je doktorka Bosanac dobila iz baze podataka koja je postojala u bolnici. Međutim ne mogu ništa više od toga da kažem o ovom dokumentu. Sve što kažem to je da u dodatnim pitanjima imam pravo da postavim pitanja u vezi sa temom koja se pojavila u unakrsnom ispitivanju. A doktorka Bosanac je rekla da ona ima jedan popis od 97 osoba koje su bile registrovane kao ranjene i koje su ubijene u Ovčari. Po meni to je relevantno pitanje, ja nisam pokušao da prekršim pravila i biće mi drago da izađem u susret uvaženim kolegama koliko mogu. Međutim, ovde postoje dva različita kriterijuma. S jedne strane da li imam pravo da postavljam pitanja o ovim temama, smatram da mogu, a drugo je to da ja nemam problema u vezi sa stavovima Odbrane. Međutim, mislim da nije tačno ako se kaže da sam ja postupio neprikladno i razočaran sam što su moje uvažene kolege tako nešto sugerisale.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, Pretresno veće smatra da Odbrana nije sasvim shvatila da su postojala dva dokumenta odnosno da jedano od ta dva dokumenta vi niste prethodno videli ili da niste znali za njega. Ja mislim da to objašnjava u potpunosti njihove stavove i njihovu zabrinutost i siguran sam da je posle ovog razjašnjenja sve sasvim jasno svima nama. Pretresno veće je shvatilo to šta kažete, međutim ujedno smatra da taj dokument još ne treba da bude usvojen već samo označen radi identifikacije upravo zato da bi Odbrana mogla da ima dovoljno vremena da prouči dokument i zatim će se postaviti pitanje prihvatljivosti ili neprihvatljivosti tog dokumenta i o tome ćemo da odlučimo, ali ne danas. Mi smo svesni činjenice da će

možda na žalost biti neophodno da se doktorka vrati i nastavi sa svedočenjem o prvom spisku koji ste pomenuli, vi ste rekli da ste doneli to sa sobom i mada je to nepovoljno možda će nam biti neophodno da obavežemo doktorku da se vrati ovde kao svedok. S druge strane, ukoliko budete tražili usvajanje ovog dokumenta ili ukoliko Odbrana bude to želela, možda će postojati mogućnost da se pozabavimo pitanjem da li je potrebno da se dozvoli glavno i unakrsno ispitivanje o ovom novom dokumentu s obzirom da je to različito od uobičajne procedure i mi ćemo svakako da uzmemo to u razmatranje ukoliko Tužilaštvo ili Odbrana budu želeli da usvojimo taj pristup i mi ćemo da donesemo odluku s obzirom na činjenice koje će nam tada biti poznate. Dakle, sve ćemo to da učiniti u budućnosti.

TUŽILAC MOORE: Svakako.

SUDIJA PARKER: Dakle, za sada, ima li neki datum na tom dokumentu ili nekakav naslov, nekakvo zaglavlje po kojem možemo da ga identifikujemo?

TUŽILAC MOORE: Datum je čini mi se 20. oktobar i čini mi se da postoji referenca 519/08/05/2. A primalac je doktorka Vesna Bosanac. A potpis, to je potpis iz ministarstva, iz Zagreba, čini se da je to Grujić. I kompletnosti radi reći ću da je to izgleda spisak od 192 imena sa datumima rođenja i pretpostavljam da se tu takođe radi o mestima rođenja, zatim ima jedna tabela izgleda, koja je sastavljena, koja sadrži 97 imena, datume rođenja, dakle to su imena i pretpostavljam da su tu i dijagnoze, a zatim pored toga su delovi tabela na BHS-u, a dokument je jedinstven i jasno je da ga je neko analizirao.

SUDIJA PARKER: Dokument koji vi opisujete biće uveden samo radi identifikacije.

TUŽILAC MOORE: Hvala.

sekretar: To će biti dokument 47.

SUDIJA PARKER: Mikrofon nije uključen.

TUŽILAC MOORE: Hoćemo.

SUDIJA PARKER: Hvala i molim vas da sada original predate Sekretarijatu tako da možemo jednu kopiju sada da uvedemo u spis, a vi ćete da dobijete natrag original tako da možete da ga umnožite i tako dalje.

TUŽILAC MOORE: Najlepše vam hvala.

SUDIJA PARKER: Doktoro, vi imate pitanja.

SVEDOKINJA BOSANAC: Ne, samo bih htjela pojasniti o ovom dokumentu. Iz ministarstva sam ja dobila ovaj dopis koji je ovde sada zaveden i u privitku popis 192 identificirane ubijene osobe na Ovčari. Ova tablica i grafikon u privitku je posledica analize naše u bolnici gdje smo uporedili popis identificiranih ubijenih na Ovčari i baze podataka o kojoj je ranije govorio tužilac Moore. Evo, to sam mislila da moram pojasniti u ovom dokumentu.

SUDIJA PARKER: Hvala doktoro. Mislim da nam je to za sada dovoljno, a kasnije ćemo da se pozabavimo time i da vidimo da li treba da se postavljaju dodatna pitanja u vezi sa ovim dokumentom. Imate li još pitanja, gospodine Moore?

TUŽILAC MOORE: Nemam više pitanja, najlepše hvala.

SUDIJA PARKER: Doktoro, za sada mi je drago da mogu da vam kažem da je time okončano vaše svedočenje. Kao što ste čuli i shvatili možda će biti neophodno da vas ponovo pozovemo da svedočite u vezi sa ovim novim pitanjima. Da li će to da se dogodi, kada, za sada ne mogu ništa više da vam kažem. Međutim, želim da vam zahvalim što ste došli, cenimo to što ste došli i znamo da vam je bilo utoliko teže da putujete što ste povređeni i hvala vam na pomoći. Mislim da ćemo sada da napravimo pauzu, a to će da omogući i doktorici da napusti sudnicu. Ja sam u petak pomenuo da s obzirom da je ovo prvi dan kada ćemo da radimo do kasnije uveče, mi ćemo da prestanemo sa radom malo ranije tako da svima polagano omogućimo da se naviknu na novo radno vreme, međutim sutra budite spremni da radimo do 19.00. Danas ćemo negde oko 18.15, kada bude pogodno, prestati sa današnjim radom. Nastavićemo sa radom u 17.15.

(pauza)

svedok BINAZIJA KOLESAR

SUDIJA PARKER: Hoće li gospođa Tuma da ispituje ovog svedoka?

TUŽITELJKA TUMA: Da, Časni sude.

SUDIJA PARKER: Molim vas da pođete po sledećeg svedoka. Dobar dan.

SVEDOKINJA KOLESAR: Dobar dan.

SUDIJA PARKER: Molim vas uzmite ovaj formular koji vam sada daje poslužitelj i da glasno pročitate svečenu izjavu.

SVEDOKINJA KOLESAR: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA PARKER: Hvala vam najlepše, izvolite sedite. Gospođa Tuma će sada početi da vas ispituje.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽITELJKA TUMA

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala, časni Sude. Gospođu Kolesar, ja se izvinjavam što ste morali da čekate nekoliko sati pre nego što smo počeli sa ovom našom sednicom. Recite nam jeste li se udobno smestili sada?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Jesam.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Gospođu Kolesar, možete li da nam kažete šta ste vi po zanimanju? Hvala vam, učim. Dakle, molim vas recite sudijama šta ste po zanimanju?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Ja sam umirovljena viša medicinska sestra.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Kada ste otišli u penziju?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: U mirovinu sam otišla 1996. godine.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Možete li da nam kažete kakvu ste školu završili? Kakvo ste sve obrazovanje stekli za svoju profesiju?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Nakon gimnazije završila sam trogodišnju Višu medicinsku školu.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Kada ste postali sestra?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: 1961. godine.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: A gde je to bilo?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Višu školu sam završila u Osijeku, a od 1961. godine radim u bolnici u Vukovaru.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: U kom svojstvu? Vi ste radili kao sestra, ali da li ste radili u vukovarskoj bolnici u nekom posebnom svojstvu?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: U svojstvu više medicinske sestre na početku svoje profesije, a od 1962. godine sam do 1991. godine sam obnašala posao glavne sestre Kirurškog odijela.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Recite ko vam je bio šef na hirurgiji? Sada govorimo o 1991. godini. Dakle, u proleće i leto i u jesen 1991. godine.

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Od 1988. godine, pa dalje, šef Kirurškog odjela bio je doktor Mladen Ivanković.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: A ko je bio direktor bolnice u proleće 1991. godine i da li je u nekom trenutku došlo do nekih promena i ako jeste, kakve su to promene bile i kako je ta promena izvršena?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: U toku 1991. godine direktor bolnice je bio doktor Rade Popović, u toku leta, a da li juna ili jula meseca došlo je do promjene, došlo je do smjene direktora. Direktor više nije bio doktor Popović nego je za direktorku izabrana doktorka Vesna Bosanac.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Zna li koji je bio razlog toj promeni? Zašto je došlo do smene direktora bolnice?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: To nije mjenjalo ništa u mom poslu. Smena direktora nije uticala na moj posao. A ja baš pravi razlog stvarno ne bih mogla reći.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: U redu, hvala. Recite za koliko ste vi sestara bili nadležni dok ste radili kao glavna sestra, sada govorimo o tom razdroblju, dakle o proleću, letu i jeseni 1991. godine. Možete li da nam dakle kažete za koliko ste ljudi bili nadređeni kao glavna sestra?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Posao glavne sestre kirurgije je bio kontrola i edukacija medicinskog osoblja i recimo spremačica. Sestara je bilo negde oko stotinu, a spremačica oko 25. Da, bilo je tu još i medicinskih tehničara koji su radili u Kirurškoj ambulanti kao gipseri ili baš samoj ambulanti.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala vam, gospođo Kolesar. Sada ću da vam postavim pitanje, odnosno zatražiću da nam ukratko opišete način rada bolnice u mirnodopsko vreme, recimo pre meseca maja 1991. godine. Možete li da nam kažete koliko, koliki je kapacitet imala bolnica, dakle koliko bolničkih kreveta, koliki je bio ukupan broj pacijenata koje je mogla da ima u svakom datom trenutku. Dakle, govorimo o vremenu pre maja meseca 1991. godine

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Bolnica je imala oko 400 do 450 kreveta, možda tačnije 420, imala je gotovo sve odijele, dakle od pedijatrije, psihijatrije, neurologije i tako dalje, kirurgije i ginekologije, svi odjeli su bili zastupljeni i kompletna dijagnostika, dakle kapacitet je bio oko 450 bolesnika u jednom danu. Svi odjeli su radili normalno, bolnica je inače bila vrlo lijepo uređena, jedan dio je bio novi, drugo je bio obnovljen i rad se odvijao apsolutno normalno. A bolnica je bila inače u sklopu Medicinskog centra. Medicinski centar je, tu su bili i domovi zdravlja odnosno primarna zdravstvena zaštita. Tako da je ukupno osoblja bilo negde oko 900 do 950. U cijelom Centru.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala vam, gospođo Kolesar. A u pogledu nacionalne pripadnosti pacijenata i osoblja bolnice, da li je bilo nekih razlika ili je taj nacionalni sastav bio mešoviti ili da li je možda pripadnika jedne nacionalnosti bilo više nego druge, među pacijentima i među osobljem u to vreme?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Potpuno sve jedno je bilo da li je pacijent jedne ili druge nacionalnosti. Takođe niti je bilo bilo kakvih problema u vezi osoblja, radili smo svi zajedno. Ne može se reći da je bilo jednih više jednih manje. Možda je liječnika bilo više srpske nacionalnosti, ali što se tiče ostalog osoblja, to je prosijek kao u cjelom gradu. Nije se osijetilo da je jednih više, drugih manje i da su jedni nadmoćni ili nisu.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: A kakav je bio vaš princip odnosno kakvim ste se vi načelima kao glavna sestra u bolnici i kao šefovica drugim sestrama vodili u svom poslu i čime ste se vodili kao svojim načelom prema pacijentima? Recite kako ste vi pružali lekarske usluge pacijentima odnosno negu? Da li je bilo neke razlike u odnosu na njihovu nacionalnu pripadnost?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Takav princip nije uopće poznat u medicini, pa ni među medicinskim sestrama, zna se da liječnici polažu zakletvu, da svima pružaju istu pomoć, da medicinske sestre nemaju takvu obavezu, ali odnos prema bolesniku uvijek i svugde je potpuno jednak. A odnos prema osoblju takođe vjerovatno je i u drugim bolnicama i u drugim poslovima osnovni princip rada. Onaj ko je dobro radio, ko je bio vrijedan je za mene bio prava osoba.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: A da li je to važno i za bilo kakve uslove u kojima bi osoblje bolnice, zdravstveno osoblje radilo?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Isto tako, nije postojalo boljih i lošijih uvjeta. Ili možda je bilo lakših radnih mjesta ili težih radnih mjesta, ali to nije bitno utjecalo na raspored po nacionalnosti.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala vam, gospođo Kolesar. Ja pretpostavljam da ste vi upoznati s događajem koji se odigrao 2. maja 1991. godine kada su poginuli neki hrvatski policajci. Je li taj događaj stvorio neke razlike, zapravo raspored osoblja i pacijenata bolnice, da li je došlo do kakvih promena?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Pa svakako da je 2. maj 1991. godine utjecao uopće na daljnja događanja, ja bih rekla i u gradu, u bolnici ne tako značajno osim na Kirurškom odjelu koji je morao biti uvijek spreman, po iskustvu od 2. maja, uvijek je od sada morao biti spreman za prijem određenog boja ranjenika. Do tada mi nismo imali posebno krevete koji će čekati ranjenike. Dakle, mi smo 2. maja morali improvizirati, otpustiti bolesnike koji su bili već nekoliko dana prije otpusta da bi napravili dovoljan broj slobodnih kreveta za prijem ranjenih policajaca i ranjenih civila.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Da li je to imalo nekog posebnog efekta na vrstu pacijenata?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: To je sigurno utjecalo opet na jednu i drugu nacionalnost. Svako ko je išao na kirurgiju razmišljao je: "Je l' baš moram ići na kirurgiju, ali mi nije velika sila", jer je u gradu vladala jedna konfuzija, nije se znalo šta se će se događati, hoće se nastaviti napadi JNA, neće se nastaviti, ali cijela bolnica je u svakom slučaju radila, apsolutno svi odjeli normalno, osim kirurgije koja je kažem, morala imati određeni broj kreveta i morala je umati uvek u pripravnosti veći broj liječnika i sestara za eventualni novi priliv ranjenika.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Krizni odbor ili Krizni štab, gospođo Kolesar. možete li vi da nam opišete šta je to, šta je to bilo, kada je osnovan i u koju svrhu?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Krizni stožer osnovan je tokom meseca maja ili početkom juna, a imao je svrhu pripremiti bolnicu za eventualni prijem većeg broja ranjenika. Svakako da je bolnica imala dovoljan kapacitet kreveta, ali da li su to bili adekvatni uvjeti. Znači ako bi bili napadi na bolnicu onemogućen je rad na primer u kirurškim salama, one moraju biti dislocirane negde dalje gde će rad biti sigurniji. Dakle, cilj Kriznog stožera je bio osigurati improvizirani prostor, osigurati dovoljan broj delatnika i osigurati rezervu vode, hrane, lijekova, ono sve što je potrebno u lječenju pacijenata. A Krizni stožer se sastojao još od šefa Kirurškog odjela, ravnatelja,

glavne sestre bolnice, glavne sestre Kirurškog odjela i šefova pojedinih službi koje su se smatrale da mogu pomoći u organizaciji te izvanredne situacije.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Da li su u to vreme, u maju 1991. godine izvršene neke pripreme u bolnici kako bi se situacija olakšala ukoliko bude i dalje napada na grad i ukoliko bi to moglo da deluje na bolnicu kao takvu?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Bolnica, izgradnjom novog djela bolnice negde 1975. ili 1976. godine, uvijek je za zidanje bila izgradnja protuatomskog skloništa. Dakle, bolnica je imala protuatomsko sklonište koje je zapravo bilo siguran prostor. Ono se svo ovo vreme nije koristilo niti se uređivalo da bi u nekom trenutku poslužilo ili kao bolesničke sobe ili prostorije za rad i tako dalje dok se nije dogodilo Borovo Selo. Tada se protuatomsko sklonište u toku ljeta, znači juni, juli, avgust, uredilo onako kako može služiti ranjenicima i osoblju. No to je premali prostor. To su samo četiri bolesničke sobe sa nekoliko nuz prostorija, pa smo operacijske sale i intenzivne njege i prostor recimo za dežurne lječnike i tako dalje, opremili smo suteran tim prostorom. Suteran Kirurške ambulante je postao sada prostor za operacijske sale, za anesteziologe, za intenzivnu njegu. To je bila neophodnost, a osim toga, s obzirom na sporadične napade JNA na grad u toku ljeta, mi smo u Kriznom stožeru razradili točan plan odvoženja ranjenika sa svih odjela u protuatomsko sklonište. Dvije zgrade bolnice bile su povezane podhonom, a u sredini podhodka bio je ulaz u protuatomsko sklonište. Dakle, mi smo morali, odeljenja koja su bila na drugom i prvom katu dati im prednost da oni prvi idu, pa onda prizemlje i tako dalje i eto, na žalost u jednom napadu negde oko 15. osmog, napadu na grad izvršena je zapravo prva proba upotrebe protuatomskog skloništa tako da su bolesnici bili odveženi u protuatomsko sklonište, kad je napad prošao, oni su vraćeni na svoje odjele.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala vam, gospođo Kolesar. Sada bih sudijama i svim stranama u postupku prikazala skicu koja je obelodanjena Odbrani i koja predstavlja opis bolnice, tako da svi znamo o čemu govorimo, tako da svi vidimo šta je to šta je gospođa Kolesar nazvala protivatomskim skloništem ili hodnikom. To je skica sa ERN brojem 04639058 za našeg sekretara, a mislim da je naravno taj dokument i obelodanjen Odbrani. Možemo li sada svi da vidimo taj dokument na ekranu kao i svedokinja?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Vidim ga, vidim ga.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Gospođo Kolesar, prepoznajete li vi ovaj crtež?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Da, naravno.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Šta je to?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: To je zapravo jedan improvizirani crtež zgrada bolnica u odnosu na cestu, na Dunav i tako dalje gde se može evo vidjeti i hodnik koji je spaja novu bolnicu sa takozvanim ...

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Oprostite što vas prekidam gospođu Kolesar, ko je nacrtao ovu skicu?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Ja.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: A kada je to bilo?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Neki dan.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Da, tako je. Ja bih samo htela da obavestim Pretresno veće i Odbranu da je crtež napravila gospođa Kolesar za vreme pripremnog razgovora pre nekoliko dana, odnosno prošle nedelje. Dokument nije potpisan, to bih htela da dodam, ali gospođa Kolesar je upravo rekla da je ona autor ovog dokumenta, a kasnije ću da zatražim da se ovaj dokument usvoji u spis. Gospođu Kolesar, sada bismo nastavili dalje i ja ću da vas zamolim da nam opišete samu bolnicu. Mi smo već nešto ranije govorili o staroj zgradi, o novoj zgradi, o hodniku i o protivatomskom skloništu. Možete li molim vas da pokažete na ovom crtežu te razne delove bolnice o kojima govorite? Zamoliću da neko svedokinji pokaže kako to treba da uradi. Hvala.

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Dakle, ovo je jedan amaterski crtež, ali vjerovatno će poslužiti da se vidi gdje se ko nalazio ili gdje je ko radio i boravio.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala. Dakle, vi ste govorili o tom protivatomskom skloništu. Molim vas da nam pokažete na ovoj skici gde se ono nalazilo?

SUDIJA PARKER: Izvinite, gospođu Tuma, imamo li jednu kopiju na papiru, bilo bi dobro da se to stavi na grafoskop tako da vidimo gde se tačno pokazuje.

TUŽITELJKA TUMA: Da, imamo i to, hvala vam časni Sude na ovoj primedbi.

SVEDOKINJA KOLESAR: Protivatomsko sklonište se nalazi zapravo između dvije zgrade odnosno takozvanog starog dijela bolnice i novog dijela bolnice. Povezano je sa podhodnikom koji spaja te dvije zgrade, znači nalazi se između dvije, znači novog djela bolnice i starog djela bolnice, povezano je podhodnikom, podhodnikom je spojeno, ima ulaz i sastoji se od četiri velike prostorije i nekoliko manjih prostorija koje služe za rezerve hrane, vode čak i za kuvanje obroka i posediju dva sanitarna čvora.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: A staru i novu zgradu, to ste nam takođe pokazali gospođu Kolesar, možete li da nam pokažete gde se one nalaze?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Stara zgrada je ovo, a nova zgrada je s njene lijeve strane.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: A hodnik koji povezuje staru i novu zgradu? Možete li to da nam pokažete?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Evo ga, podebljaćemo ga. On nije naravno u veličini kako to izgleda na licu mjesta, ali može se prikazati kako to po prilici i sad izgleda.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Gospođu Kolesar, da li možete da nam pokažete čitavo područje bolnice, da li je bilo nekih ulaza u to područje, da li je bilo nekog puta?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Čitavo područje bolnice se sastoji od naravno ulaza sa ceste, prvo na parking prostor, a zatim u bolnicu, ulaz u bolnicu gde se nalazi glavna porta da bi na kraju, to je ulaz znači iz tog ulaza može se ući u sve odjele i sve prostorije bolnice. Na drugoj strani bolničkog dvorišta, takođe druga strana bolničkog dvorišta graniči takođe sa cestom, takođe sa cestom, i takođe i tu postoji ulaz u bolnicu. To je radi, radi da imamo kružni tok, tu se može ući sa hitnom medicinskom pomoći i tako dalje.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala gospođu Kolesar, upravo ste pomenuli dvorište. Gde se ono nalazi na području bolnice?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Na području bolnice ono se zapravo nalazi između dviju zgrada, znači nove i stare, te na području iza, iza novog dijela bolnice.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala. A gde se nalazi izlaz za hitne slučajeve? Na skici.

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Izlaz za hitne slučajeve, odnosno za hitne, pa zapravo za sve hitne je bio jedino u Kirurškoj ambulanti. Evo, ja ga sada crtam.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: U redu, hvala. Možemo li za trenutak da ostavimo po strani tu skicu, a kasnije ću da se vratim na to. Međutim, sada možemo da nastavimo sa glavnim ispitivanjem. Hvala gospođu Kolesar. Ovo je bio jedan opis koji je mogao da omogući stranama kao i meni da imamo predstavu o tome kako su bili raspoređeni različiti delovi bolnice. Gospođu Kolesar, kada je stvarno počeo napad na grad Vukovar?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Pa ja bih to poistovetila sa 2. petim iako se to događalo lokalno i dogodilo se samo kao napad na policajce, ali svakako tada su vozila JNA bila neprestano u pokretu od vojarne, pa na primer prema Borovu Selu. Tako da smo ih sretali iako nisu djelovali borbena, nisu nas gađali, nisu nas tukli, ali su bili neprestano prisutni. Da bi u toku recimo juna, jula mjeseca bili sporadični napadi. Ja osobno nisam vojni stručnjak, ali svima nam se činilo da napadi idu ili sa broda na Dunavu ili preko puta na drugoj obali Dunava jer je tako, tako su pogađane zgrade. Na primer idući na posao ja bi mogla vidjeti, juče je zgrada bila čitava, ja idem ujutru na posao, napad je bio dan prije toga, nekoliko kuća je srušeno. Dakle, slika grada se mjenjala. Veći napadi su bili zapravo u Borovo Naselju. Tamo je tokom cijelog ljeta bilo dosta napada, naročito jula i pogotovo avgusta mjeseca, odakle su već pristizali ranjenici.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Gospođo Kolesar, vi govorite o velikim napadima u junu i julu. Da li je bilo i drugih napada, na druga područja, ne samo na sam grad koliko vi znate?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Naravno da je bilo, bilo je vjerovatno i na okolna sela, ja pretpostavljam, jer sam ih poslije vidjela srušena, a u kojem preiodu se na njih napadalo, to ja ne znam. Ali na grad i okolinu, bližu okolinu, na primer evo to što spominjem Borovo Naselje, naselje Lužac, to je već u leti bilo, neću reći svakodnevnih napada, ali tu i tamo se napad dogodio. Koji su razlozi za to bili, šta se događalo, to je meni nepoznato.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Gospođo Kolesar, upravo ste pomenuli neka sela u okolini Vukovara. Koliko su ta sela bila udaljena od grada Vukovara?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Najveće naselje u okolini Vukovara, grad Ilok je udaljen 35 kilometara. On je zapravo pripadao općini Vukovar i dakako da su se njegovi stanovnici liječili u vukovarskoj bolnici, jer grad Ilok je imao samo ambulantu. Dakle, sva sela na primer Opatovac, Tompojevci, Tovarnik i tako dalje su bila nešto bliža, devet kilometara, 20 kilometara i tako dalje. Također sa druge strane smo imali Borovo Selo koje je udaljeno osam, devet kilometara, ma ni toliko, Trpinja koja je vrlo blizu, Bršadin koji je jedno osam, devet kilometara, Petrovci devet kilometara, Negosalvci takođe. Svi su oni pripadali da tako kažem, liječenju u bolnici Vukovar.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Da li sam dobro shvatila gospođo Kolesar, da li hoćete da kažete da su sva ta sela ili gradovi koje ste upravo pomenuli, da su svi oni granatirani u junu i julu 1991. godine i da su ranjenici dolazili u bolnicu, ljudi koji su bili ranjeni na tim područjima?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Na primer ranjenici iz Novih Čakovaca su isto tako, u ljeti je bio tamo nekakvi napad i došli su ranjeni, uglavnom ranjeni, mislim da niko nije nikome pripadao osim civilima i primljano je negde oko pet do šest ranjenika. Dakle, uspjeli su se dovesti u tom periodu još do bolnice Vukovar.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: U tom vremenskom periodu u junu, julu 1991. godine, da li je u nekom trenutku i sama bolnica gađana, tokom leta 1991. godine?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Je, upravo sam pričala da je ovaj deo gde se nalaze operacijske sale u jednom trenutku bio gađan upravo iz tog područja od Dunava. Dakle, one su bile u opasnosti i nisu bile urušene, ali nekoliko pogodaka je palo na krov bolnice.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: U to vreme, dakle govorimo o junu i julu, da li je bolnica bila označena?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Bolnica je bila označena. Ona je imala ...

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Na koji način i gde?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Ona je bila označena velikim crevenim križem na dvorištu, ali je imala, s obzirom da je zgrada, nova zgrada bolnice izrazito visoka, nije postojala mogućnost da se postavi na najviši dio, pa ja oznaka stavljena na krov zaraznog odjela koji je bio nešto niži, nešto niži od ovih drugih zgrada, ali je bila vidljivo označena. Dakle, imala je dve oznake, u dvorištu i na krovu zaraznog odjela.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Gospođo Kolesar, vi imate s desne strane skicu koju ste ljubazno napravili pre neki dan. Da li biste na toj skici sada pokazali gde je bilo to mesto gde je u to vreme postojala oznaka na bolnici?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Oznaka je bila zapravo na parkingu koji je bio betoniran. Na parkingu iza nove zgrade i na zgradi krova zaraznog odjela.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Da li biste rekli da su te oznake bile dobro vidljive?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Pa pretpostavljam da su napravljene tako da se dobro vide. Služba koja je to radila je sigurno znala da će one biti dovoljne za označavanje bolnice.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala vam, gospođo Kolesar. Za sada ponovo možemo da ostavimo skicu po strani. A onda bih htela da pređemo na period između avgusta, pa do sredine novembra. U tom vremenskom periodu da li ste živeli u Vukovaru i da li ste u nekom trenutku prešli u bolnicu?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Ja živim u gradu Vukovaru i dosta blizu samog centra grada i moj put u bolnicu je svakodnevni bio od kuće do bolnice. Svaki dan sam išla na posao bez obzira na ovo što sam videla usput, srušeno, kuće se mjenjaju u smislu da nisu više čitave nego srušene. Dakle, unatoč tome ide se redovito na posao, sve do zapravo 25. avgusta. 25. avgusta je sami grad Vukovar doživio jedan zapravo teški avionski napad, u bolnicu je pristigla masa ranjenika i svi ranjenici su bili u međuvremenu iz svih drugih odjela prebačeni u protuatomsko sklonište ili u suteran bolnice i zapravo do 20. novembra više se nikad ni jedan krevet nije vratio, niti bolesnik na odjel. Cijela služba od 25. avgusta do 20. novembra se odvijala u podhodnicima suterana i protuatomskom skloništu.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Koji deo bolnice nije mogao da se koristi zbog napada? I da li je to bio slučaj počev od određenog trenutka?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Pa od tog perioda, od tog 25. avgusta, operacijske sale jednostavno zbog opasnosti po osoblje koje bi tamo radile, pa i po pacijenta više se nisu obavljale na kirurgiji, još jedno vrijeme su se obavljale na spratu niže, na ginekologiji, ali i to je već postalo opasno zato što nije bilo više čitavih stakala. Znači više niste mogli napraviti taj prostor sterilnim. Dakle, one su od početka agresije na Vukovar odnosno od konca avgusta meseca, pa dalje, bile praktički neupotrebjljive. Mi smo upotrebljavali pribor iz njih, ali njih kao prostor, ne.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Gospodo Kolesar, upravo ste rekli da je došlo do avionskog napada 25. avgusta. Da li možete još nešto da nam kažete o tome, kakav je bio uticaj toga na stanovništvo i da li ste s profesionalne tačke videli posledice toga, vi kao bolničarka u toj bolnici? Da li je bilo civila ili ljudi koji su dolazili u bolnicu, koji su bili ranjeni, da li možete nešto više da nam kažete o tome?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Taj napad 25. je bio izrazito žestok i naravno da je bilo, stradalo je jako puno civila, upravo zato što nisu bili spremni na tako nešto. Dakle, napad ih je, mogu reći, iznenadio kao i sve nas da bi kasnije ljudi zapravo živeli jednim podrumskim životom. Znači svako se sklanjao u svom kvartu gdje je imao najbolje sklonište ili u vlastitom podrumu i tako dalje. Dakle, posle su, iako su napadi bili još žešći, civili puno stradali, ali su već bili oprezniji. Stradali su ako su išli u nabavku hrane ili su stradali zato što su napadi bili tako žestoki da kuća praktički nije postojala nego samo podrum. I praktički, grad je živio u podrumima. Bolesnici do bolnice su mogli biti doveženi još našim kolima, još je bilo struje, vode, radili su još i telefoni. Dakle, moglo se pozvati i ako je prilika da naš auto hitne pomoći ode do mjesta stradanja ranjenik bi se prevezao ili bi se ranjenici snašli i dovezli se vlastitim prijevozom.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Gospođo Kolesar, upravo ste rekli da je 25. avgusta došlo do ranjavanja brojnih civila i do pogibije civila. Da li se danas sećate koliko je pacijenata došlo u bolnicu toga dana?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Pa 30 do 40 sigurno, 30 do 40 sigurno je bilo ranjeno, ali ono što želim reći, prednost ovog perioda je bio... Svi su oni zbrinuti naravno, u našoj bolnici, smješteni, ali prednost ovog perioda bilo je što je put prema, na primer gradu Vinkovcima i njihovoj bolnici bio još prohodan. Takoreći moglo se proći preko sela Bogdanovci, Marinci, preko Nuštra do Vinkovaca. Dakle, težim ranjenicima smo pružili pomoć, operirani su, sve što se dalo uraditi, ali su bili i evakuirani da ne žive u uvjetima ovakvim kakve smo naveli u protuatomskom skloništu ili improviziranim prostorima. A to je nama opet omogućavalo da budemo spremni za priliv novih ranjenika.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: U redu, hvala vam gospođo Kolesar. Upravo ste pomenuli 30 do 40 pacijenata koji su primljeni u bolnicu 25. avgusta 1991. godine. Kakvi su to bili ljudi tih 30 do 40 ljudi koji su došli u bolnicu 25. avgusta?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Normalni, uplašeni i ranjeni ljudi. Među njima je bilo žena, djece, starijih muškaraca, mlađih žena, starijih žena, zapravo dio stanovništva Vukovara.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Normalni civili, dakle, zar ne?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Civili, da. Većina civili, ja ne mogu reći je li bio možda jedan uniformirani branitelj ili neko ko se našao negdje gdje ga je isto pogodila bomba. Ali on je za nas bio pacijent kao i svaki drugi. Također ako je pripado drugoj, ne znam kojoj vojsci ili bilo čemo i u bilo koje vrijeme, uvijek je priman isto kao svaki drugi bolesnik. Dakle, razlika između prijema civila i bilo kojih uniformiranih ljudi je apsolutno bila jednaka.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: U redu, hvala. A ranije ste rekli gospođo Kolesar da ste vi putovali između vaše kuće i bolnice. Da li u jednom trenutku to više niste mogli da činite i ako je tako, zašto?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Pa ja sam, pošto moja kuća nije daleko od bolnice, moj put je svakodnevno bio pješke. Ja bih možda i u tim napadima i u tim danima iza 25. avgusta mogla vjerovatno po neki dan mogla ići kući kad je bio sa manje napada i tako dalje, ali moje prisustvo u bolnici je bilo neophodno, jer je pitanje bilo da li se ili ja ili bilo ko drugi od osoblja ako ode kući može vratiti da odradi svoju smjenu, svoj posao i tako dalje. Dakle, postojala je mogućnost ako odem kući da se zbog određenih napada koji će se dogoditi sutradan ili ne znam kada jednostavno ne uspijem vratiti, ne samo ja nego i drugo osoblje koje je stanovalo u gradu Vukovaru.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Gospodo Kolesar, kada ste išli peške između kuće i bolnice svakog dana pre nego što ste se preselili u bolnicu, šta biste videli ujutro i poslepodne ili uveče kada biste hodali gradom? Kakve ste promene primećivali tokom tih dana? Ako biste gledali oko sebe svakoga dana kad ste išli, prelazili taj put između vaše kuće i bolnice?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Na tom putu, pa svaki dan je bilo novih ruševina i novih ruševina, ali ono što želim reći da je postojala mogućnost i na tom putu da vas nekaki napad zatekne, a ruševina je bilo sve više i više, dakle već su bili, recimo i cesta je bila sa nekavim pogocima, recimo do moje kuće ja sam pokušala, pokušali su me odvesti vozači u jednom danu kad sam mogla otići, dakle kroz moju ulicu se gotovo nije moglo proći kolike su rupe bile u cesti od nakakvog, ne znam, napada granatama, bombama i tako dalje. Dakle, same ceste su već bile oštećene i bilo je vrlo teško probijati se kolima, je l'? Do bolnice ili bilo gdje ili od kraja grada do kraja grada. Dakle, već zbog samog oštećenja cesta. Tako je i dovoz ranjenika bio otežan upravo tim oštećenjima cesta. A o kućama da ne pričam, svakodnevno je bilo novih srušenih kuća.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: A kakva je bila situacija sa zdravstvenim osobljem? Da li su oni u nekom trenutku morali takođe da se presele u bolnicu ili su oni mogli da idu peške između mesta gde su živeli i bolnice? A šta je bilo sa njihovim porodicama?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Većina medicinskih sestara, pa i lječnica i lječnika dakako da su željeli provesti noć u normalnim uvjetima, u svojoj kući. U podrumima su bila njihova djeca, njihovi muževi, njihove porodice. One su odlazile kući, jer njihove smjene su bile takve da je recimo radila 24 sata, iduća 24 sata ona je bila slobodna. Ona to vrijeme nije morala provesti u bolnici ako se snašla i mogla otići do svoje kuće, ali pod uvjetom da se eventualno i vrati, da računamo na nju. I to se moglo ići, skoro do kraja septembra tako, kućama, s tim da bi ujutro čekali ko dolazi na posao, ko neće doći. Pa bi tek ujutro sastavili raspored onih sestara ili onih spremačica ili drugog osoblja, kuharica i tako dalje koje je pristiglo i s kojim možemo računati toga dana. Dakako da je to otežavalo rad jer nam se dogodilo da sa manjim brojem ljudstva moramo podmiriti iste potrebe ranjenika i cijele operacije i tako dalje. Takva situacija se odražavala negde do konca septembra kada je put do kuća gotovo svima bio nemoguć osim u neposrednoj blizini bolnice.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: A zašto je to tako bilo, gospodo Kolesar?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Zato što je grad sve više rušen, a nije više bilo mogućnosti da budi ni u svojim stanovima, ni u svojim kućama. Dakle, sigurnost

određena za njihovu djecu bila je tamo gdje su bile i one. Dakle, tako je u bolnicu došlo, pet, šest, pa možda i 10 sestara je dovelo svoju dječicu, različite dobi od ne znam, dvije godine do ne znam, 15 godina. Tako je meni osobno zapravo bilo lakše napraviti raspored i organizovati službu.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: U tom vremenskom periodu, dakle između avgusta i novembra što se tiče pacijenata koji su dolazili u bolnicu kao ranjenici, koliko ste pacijenata prosečno primali u bolnicu svakoga dana i koliko njih je dobijalo zdravstvenu negu ili koliko ih je dolazilo u bolnicu radi nege? U proseku.

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Mi smo imali negde oko 30 ranjenika. Dakle, bilo je dana sa ne znam, 10 ranjenika, a bilo je dana kad je bilo 80 ranjenika. Sve je ovisilo o, ja bih rekla, žestini napada JNA ili bombardiranja ili ne znam, granatiranja i tako dalje. Dakle, bilo je različitih dana, od onih da se mogla brže i bolje pružiti pomoć ranjeniku do onih kada je stvarno bilo vrlo teško osigurati istu pomoć, istog trena svih 80 ljudi, je l'? Dakle, mora se raditi trijaža, mora se dati prednost najtežem ranjeniku i tako dalje. Međutim svima se uspjela pružiti pomoć u uvjetima kakvi su bili. Niko nije ostao, a da nije previjen, da nije dobio antitetanusnu zaštitu, da nije dobio antibiotik ili da po potrebi nije operiran. I dakako po potrebi smješten u ovaj prostor bolnički koji smo imali.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala gospođu Kolesar. Što se tiče tih prosečnih 30 ranjenika dnevno, koja je bila njihova nacionalna pripadnost, a takođe recite nam da li su to bili civili ili naoružani vojnici?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Većina su bili civili, ali bilo je naravno i ranjenih branitelja. To se nije moglo izbeći niti je on imao neku drugu bolnicu u kojoj bi dobio pomoć. Dakle, bolnica je bila jednako valjana i za civile i za ranjene branitelje. Mogu samo reći da negdje do 18. oktobra mi smo imali organizirane konvoje koji su pomogli da se optereti od prevelikog broja ranjenika. Znači do konca septembra ili početka oktobra dok je put kroz, ja bih rekla kroz kukuruz, ne kroz pravu cestu mogao se koristiti da se ipak odvozilo najteže ranjenike. Dakle, zadnji put su ti takvi, tako teški ranjenici izvezeni 19. oktobra. Odvezeno je 112 ranjenika što je nama omogućilo da imamo slobodan kapacitet za opet prijem novih ranjenika.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala gospođu Kolesar. Vratićemo se još na to. Kakvi su bili uslovi u bolnici, da li se nešto promenilo u pogledu radnih uslova u bolnici s obzirom na napade na samu bolnicu, da li ste mogli da vršite operacije, da li je bilo vode, da li je bilo struje, da li je bilo dovoljno hrane i lekova za pacijente?

SVEDOKINJA KOLESAR – ODGOVOR: Pa u septembru mesecu, početkom septembra, pa možda do polovine, još je bilo redovno snabdjevanje strujom i vodom.

Iza toga više nismo imali struju ni vodu, ja bih rekla normalno struju smo dobivali preko agregata, a vodu smo koristili iz naših rezervi vode. Mi smo imali rezervu vode od 12.000 litara. Dakako, mi smo trošili svakodnevno vodu, a morali smo tu vodu dopunjavati da bi uvek imali istu rezervu, znači mi smo morali dnevno snabdjevati, odnosno dovoziti vodu. Vodu nam, pripomoć u dovoženju vode su odradili vatrogasci koji su sa svojim cisternama dovozili vodu i mi smo je spremali u spremnike i koristili opet za idućih dva, tri dana jer je dnevna potrošnja vode bila negde oko 2.500 litara vode. Znači za pranje posteljine, za kuhanje, za eventualno higijenske potrebe i svakako za normalno odvijanje operacijskih zahvata. Da bi recimo struju koristili preko agregata isto tako smo dobili agregate iz kombinata "Borovo" i mi nismo osjetili niti je nekada bilo koja operacija zastala upravo zbog nedostatka vode i struje. Znači mi smo morali imati bez obzira na načine, dovoljno sterilnog rublja, dovoljno vode za pranje kirurga i asistenata i struju da bi se operacije mogle odvijati. Dakako da ti svakako nisu bili normalni uvjeti za rad. Ne znam da li se može zamisliti život tolikog broja ljudi sa minimalnim higijenskim potrebama. Dakle, mi smo morali voditi računa o tome da ono što se skuha ne bude otrov za ranjenike nego da to bude dobra hrana, da ne bude inficirana, mi smo morali voditi računa o sanitarnim čvorovima da i to ne bude izvor infekcije, morali smo voditi računa da bolesnici leže koliko toliko u čistim posteljama.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala vam gospođo Kolesar, mislim da možemo da završimo za danas.

SUDIJA PARKER: Hvala vam gospođo Tuma. Kao što ste verovatno shvatili došli smo do trenutka kad moramo da završimo s radom za danas. Nastavićemo sutra u 14.15. Gospođo Kolesar ja moram da vas zamolim da se vratite opet sutra kako bismo nastavili sa vašim iskazom, u 14.15. Hvala vam svima.

